

Ezra i Nehemija

Jiří Moskala

Pouke iz Biblije — Priručnik za učitelje
Listopad, studeni i prosinac 2019.

Sadržaj

1. Davanje smisla povijesti: Zerubabel i Ezra
2. Nehemija
3. Božji poziv
4. Suočavanje s protivljenjem
5. Kršenje duha zakona
6. Čitanje Riječi
7. Naš Bog koji oprašta
8. Bog i Savez
9. Kušnje, nevolje i popisi
10. Proslavljanje Boga
11. Narod pada u stari grijeh
12. Suočavanje s lošim odlukama
13. Vođe u Izraelu

POUKE IZ BIBLIJE — Priručnik za učitelje — 4/2019.

Nakladnik: ZNACI VREMENA, Prilaz Gjure Deželića 77, 10000 Zagreb, Hrvatska • Odgovorni urednik: Neven Kláčmer • Urednik: Mario Šijan • Prijevod: Dragana Todoran • Lektura: Marijan Malašić • Korektura: Ljiljana Đidara • Tiskano u uredu nakladnika

www.znaci-vremena.com • www.adventisti.hr

2 • PRIRUČNIK ZA UČITELJE (4/2019)

Davanje smisla povijesti: Zerubabel i Ezra

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Ezra 1,1-3.

Središte proučavanja:

Ezra 1; 4,1-5; 7.

Naš Bog upravlja poviješću. On djeluje u korist svojeg naroda i ispunjava svoje obećanje da će ga dovesti u dom. On se brinuo o Izraelcima i pobrinut će se i za naše potrebe prema svojem nepogrešivom odabiru trenutka.

Knjige Ezrina i Nehemijina, koje su prvobitno bile cjelina, započiju poukom o Božjem milostivom zalaganju za Izrael preko kralja Kira. Knjige posebno obrađuju vrijeme Zerubabelove i Ezrine službe. Prvu skupinu izgnanika koja se vratila u Izrael 537./536. g. pr. Kr. predvodili su Zerubabel, upravitelj, i Ješua, veliki svećenik. Zerubabelovo iskustvo u vezi s gradnjom Hrama u Jeruzalemu zabilježeno je u Ezri 1,1—4,5. Zatim se u Ezri 7 govori o povratku druge skupine izgnanika pod Ezrinim vodstvom osamdesetak godina poslije.

Pouka za ovaj tjedan počinje proročanstvima o prvom povratku izgnanika. Ova proročanstva, koja nalazimo u Jeremiji i Danielu, obuhvaćaju proročanstvo proroka Jeremije (Jeremija 25,11.12) o sedamdesetogodišnjem izgnanstvu i kasniju Danielovu bol u vezi s ispunjenjem proročanstva u Danielu 9. Bog uvjerava Daniela da se On brine o izgnanicima i da će ispuniti svoju riječ. Medo-perzijski kralj Kir ispunjava proročanstvo i nalaže Židovima da se vrate i sagrađe Hram pod vodstvom Zerubabela.

Druga skupina povratnika stigla je 457. g. pr. Kr., oko šezdeset godina nakon ponovne gradnje Hrama u Jeruzalemu 515. g. pr. Kr. U Ezri 7, gdje se iznose pojedinosti o njihovom povratku, predstavljen je Ezra, književnik i poznavatelj Gospodnjeg zakona. Drugim riječima, Ezra je učitelj Zakona i posvećuje svoj život služenju Bogu. On pokušava probuditi zanimanje za Božju riječ među izgnanicima.

DRUGI DIO: Komentar

Da bismo shvatili poruku Knjige Ezrine i Nehemijine, trebamo uočiti pojednostavljenu književnu strukturu ovih dviju knjiga:

Književna struktura Knjige Ezrine (pojednostavljena):

I. Povratak iz Babilona u Jeruzalem nakon Kirovog ukaza.

1. Godine 537./536. pr. Kr. Zerubabel i Ješua pod Božjim vodstvom vraćaju u Judeju prvu skupinu Izraelaca (Ezra 1,1—4,5).

2. Božji hram u Jeruzalemu ponovno je sagrađen u vrijeme vladavine četiri strana kralja (Ezra 4,6—6,22).

II. Povratak iz Babilona u Jeruzalem nakon Artakserksovog ukaza.

1. Godine 457. pr. Kr. Ezra pod Božjim vodstvom vraća u Judeju drugu skupinu Izraelaca (Ezra 7,1—8,36).

2. Ezrine reforme (Ezra 9,1—10,44).

Književna struktura Knjige Nehemijine (pojednostavljena)

I. Povratak iz Babilona u Jeruzalem nakon odobrenja kralja Artakserksa.

1. Godine 444. pr. Kr. Nehemija pod Božjim vodstvom vraća u Judeju treću skupinu Izraelaca (Nehemija 1,1—2,10).

2. Jeruzalemski zid je ponovno sagrađen (Nehemija 2,11—7,3).

II. Proučavanje Božje riječi, buđenje i obnova u Izraelu.

1. Povratnici se prebrojavaju. Posvećuju se Bogu, proučavaju Božju riječ i obećavaju da će vršiti Njegovu volju. Povratnici slave posvećenje jeruzalemskog zida (Nehemija 7,4—12,47).

2. Nehemijine završne reforme (Nehemija 13,1-31).

Upoznajte se s ovim strukturama, osnovnim povijesnim događajima i godinama. Ili još bolje, zapamtite ih. Ovi podaci pomoći će vam da izbjegnute zabunu u vezi s tri Božja djelovanja u nastojanju da svoj narod vrati u Jeruzalem. Također će vam pomoći da razumijete poruku ovih dviju knjiga. Koja je njihova poruka? Gospodin je vjeran i ispunjava svoja obećanja. Imajte na umu da su pojedini dijelovi ovih knjiga sastavljeni prema tematici, a ne prema kronološkom redoslijedu (pogotovo Ezra 4,6-23).

Unutar pojednostavljenih književnih struktura Knjige Ezrine i Nehemijine, zapazite ukaze koji su olakšali tri povratka Božjeg naroda u Jeruzalem:

Tri ključna ukaza medo-perzijskih kraljeva:

1. **Kirov** ukaz, 538. g. pr. Kr., prema kojem se Židovi vraćaju iz babilonskog sužanjstva i počinju gradnju Hrama u Jeruzalemu.

2. **Darijev** ukaz, 520. g. pr. Kr., prema kojem se Židovi vraćaju u Jeruzalem i nastavljaju gradnju Hrama (ponovno sagrađen i posvećen 515. g. pr. Kr.).

3. **Artakserksov** ukaz, 457. g. pr. Kr., prema kojem grad Jeruzalem treba biti ponovno sagrađen, a Židovi dobiti nacionalnu autonomiju.

Treba naglasiti da izazov za Ezru i Nehemiju nije bio gradnja Hrama (on je bio završen i posvećen za službu 515. g. pr. Kr., skoro šezdeset godina prije Ezrinog dolaska u Jeruzalem). Ovi ljudi nastojali su sagrađiti Jeruzalem i njegovu administraciju, i isposlovati nacionalnu autonomiju izraelskog naroda.

U sljedećoj tablici nabrajaju se perzijski kraljevi i skupine koje su se vratile u Izrael u vrijeme njihove vladavine. Osim toga, u četvrtom stupcu posebno se navodi rad svake skupine u Izraelu i događaji koji su obilježili vladavinu svakog perzijskog kralja. Tablica bi trebala pružiti učiteljima jasniju sliku o slijedu događaja.

Kronologija događaja u vrijeme vladavine perzijskih kraljeva (537.—444. g. pr. Kr.)

Perzijski kraljevi	Godina vladavine	Skupina povratnika i drugi značajni događaji	Gradnja u vrijeme pojedinog kralja
Kir Veliki	559.—530. g. pr. Kr.	537./536. g. pr. Kr. — vraća se prva skupina (Zerubabel i Ješua)	Počinje gradnja Hrama
Kambiz II.	530.—522. g. pr. Kr.		
Darije I.	522.—486. g. pr. Kr.		Ožujak 515. g. pr. Kr. — Hram dovršen i posvećen
Kserkso (Ahasver)	486.—465. g. pr. Kr.	Estera stupa u brak sa Kserksom I. i postaje kraljica	Otpor gradnji Jeruzalema
Artakserkso I.	465.—425. g. pr. Kr.	457. g. pr. Kr. — Ezra se vraća s drugom skupinom 445./444. g. pr. Kr. — Nehemija se vraća s trećom skupinom	Počinje najduže proročko razdoblje (Daniel 8,14; 9,24-27) Protivljenje gradnji Jeruzalema (Ezra 4,7-23) Jeruzalemski zid sagrađen

Prvi povratak (537./536. g. pr. Kr.)

Ispunjavajući Jeremijina i Izaijina proročanstva, kralj Kir izjavljuje: "Jahve, Bog nebeski naloži mi da mu sagradim Dom u Jeruzalemu." (Ezra 1,2) Ova izjava ne ukazuje na to da je Kir postao Božji sljedbenik. Kir je pokušavao ugoditi narodima svojega kraljevstva priznajući njihove bogove i vjerovanja. Kralj je odobravao sve bogove tražeći blagoslov od svih njih u naporu da zadobije potporu svojih podčinjenih. Nadahnut nam pero, međutim, ipak kaže:

"I sada, upravo u vrijeme kad je obećao da će se obnoviti Njegov Hram u Jeruzalemu, Bog je djelovao na Kira kao na svoga slugu da shvati proročanstva koja se odnose na njega, proročanstva koja je Daniel tako dobro poznao, i da osigura slobodu hebrejskom narodu.

Kad je kralj pročitao riječi koje su više od stotinu godina prije njegova rođenja najavile na koji će način Babilon biti osvojen, kad je čuo poruku koju mu je uputio Vladar svemira ... njegovo je srce bilo duboko ganuto, i on je odlučio obaviti zadaću koju mu je odredila božanska volja." (Ellen G. White, *Proroci i kraljevi*, str. 355; u izvorniku 557) Prema tome, Kir je izdao ukaz da se židovski izgnanici vrate u Jeruzalem. Prvi povratak nije značio prisilno preseljenje; Židovi su mogli odlučiti hoće li se vratiti u svoju zemlju. Raskol između sjevernog i južnog izraelskog kraljevstva i jaz među plemenima nisu nestali u vrijeme izgnanstva. Samo su potomci južnog kraljevstva, Jude, odgovorili na poziv da se vrate u Obećanu Zemlju.

Kralj Kir imenovao je Šešbasara (čije ime znači "Sine, zaštititi oca" ili "Šamaše, zaštititi oca") za vođu ove skupine. Što nam Šešbasarovo ime govori o njegovom identitetu? Postoje dvije mogućnosti. Ime Šešbasar, osim što se spominje kao vođa, javlja se samo na početku povratka iz babilonskog sužanjstva. Štoviše, upraviteljem naroda uvijek su nazivali Zerubabela (čije ime znači "sjeme Babilona"). Dakle, obično se izvodi zaključak da su Šešbasar i Zerubabel jedna te ista osoba (oba imena su babilonska, ali bi drugo moglo biti u vjerskom smislu neutralnije i službenije). A možda je Šešbasar bio upravitelj na početku, ali ga je zbog rane smrti zamijenio Zerubabel.

Zerubabel je doveo prvu skupinu povratnika u Jeruzalem i počeo gradnju Hrama. Međutim, naišli su na veliko protivljenje i tijekom nekoliko godina posao su započinjali i prekidali mnogo puta. Na kraju je Bog poslao proroke Hagaja i Zahariju, 520./519. g. pr. Kr., da ohrabre stanovnike kako bi dovršili obnovu Hrama. Dakle, bilo je potrebno dvadeset godina nakon dolaska povratnika da se Hram završi i posveti (515. g. pr. Kr.).

Drugi povratak (457. g. pr. Kr.)

U Ezri 8 navedeni su izgnanici koji su se vratili s Ezrom. Osim svećenika i pripadnika kraljevskih obitelji, spomenuto je i dvanaest glavara židovskih obitelji. Povratak izgnanika podsjeća čitatelja na veličanstveni izlazak iz Egipta. Kao što je dvanaest plemena putovalo iz Egipta u Obećanu Zemlju, sada, još jednom, dvanaest obitelji putuje u Izrael.

Za drugi povratak pobrinuo se kralj Artakserkso, koji šalje pismo po Ezri omogućavajući Židovima nesmetan prolaz. Još jednom je naglašeno da svatko tko se dragovoljno javi može ići u Jeruzalem. Artakserkso priznaje izraelskog Boga, koji je za njega samo regionalni "bog". Zanimljivo je što kralj pohvaljuje Ezrin razum i posebno spominje njegovu "bogomdanu mudrost" kada ga postavlja za vođu putovanja. Ezrin posao bio je da poučava narod Božjim zakonima i da utvrdi vjersku kulturu svojega naroda. Kralj također zapaža svoju ulogu u tom pothvatu. On shvaća da slanjem jedne skupine s Ezrom olakšava obnovu židovske vjere, kao i njihovog identiteta.

Svojim ukazom, kojim se nalaže obnova Jeruzalema, a ne samo Hrama, kralj Artakserkso ispunjava proročanstvo o sedamdeset tjedana iz Daniela 9,25. Godina 457. pr. Kr. polazna je točka za sedamdeset tjedana koji su "odsječeni" od proročanstva o 2300 dana i noći, tako da oba razdoblja započinju iste godine. Proročanstvo o sedamdeset tjedana završava 34. godine, koje kulminira kamenovanjem Stjepana, i podudara se s objavljivanjem Evandjelja poganima nakon Isusovog raspeća 31. godine (sredina tjedna spomenuta u Danielu 9,27). Razdoblje od 2300 godina završava 1844. godine i najduže je proročko razdoblje. Njegov završetak obilježava početak predadventnog suda na Nebu (antitipski Dan pomirenja). Prema tome, vrijeme Ezrinog povratka u Judeju ima važnu ulogu u proročanstvu (za daljnje proučavanje o ovoj temi vidi Pouku 3).

TREĆI DIO: Primjena

"Nadahnu Jahve perzijskoga kralja Kira" (Ezra 1,1) da izda nalog i dopusti Židovima da se vrate u izraelsku zemlju. Kir odgovara na djelovanje Božjeg Duha koji potiče kralja da izda ukaz o obnovi Hrama u Jeruzalemu. Nevjerojatno, poganski kralj odgovara na Božji poticaj. Riječ "nadahnu" potječe od riječi *ur*, koja također znači "probuditi ili uspraviti". Dakle, Kir se u određenom smislu budi kad mu Bog upućuje poziv.

Kada se Bog useli u naš život, mi se budimo za Njegov poticaj i vodstvo. Takva pozitivna motivacija proistječe iz prepoznavanja Božjih

silnih i milostivih djela u povijesti i u našem životu. Ovo prepoznavanje omogućuje nam da obožavamo Boga i da Ga slijedimo, da ustrajemo u zajednici s Njim i u djelu koje nam povjerava. Naša najviša dostignuća rezultat su upoznavanja Boga, Njegovih djela i spoznaje da On s ljubavlju pomaže svojem narodu i pokreće ga na rad.

Pitanja za razgovor

Odgovorite u razredu na sljedeća pitanja nakon što objasnite značenje riječi “podići” ili “probuditi” (Ezra 1,1) iz prethodnog teksta:

1. Što vas motivira da slijedite Božje vodstvo?
2. Na koje ste načine osjetili da vas Bog budi ili pokreće da učinite nešto za Njega u svojem životu?

Nehemija

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Nehemija 1,4-6.

Središte proučavanja: Nehemija 1; 2.

Nakon povratka prvih dviju skupina (prvu je predvodio Zerubabel, drugu Ezra), Bog nalaže Nehemiji, peharniku kralja Artakserksa (Nehemija 1,11), da povede još jednu skupinu izgnanika u Jeruzalem. Nehemiji je rečeno da je “ostatak” Židova u Jeruzalemu “u velikoj nevolji i sramoti” (Nehemija 1,3) zbog protivljenja s kojim su se suočili prigodom obnavljanja grada. Nehemija je potišten zbog vijesti iz Jeruzalema i plače danima. Posti i moli se Bogu.

Kralj Artakserkso zapaža da Nehemiju nešto muči i pita ga zašto mu se na licu očitava tuga. Nehemija uz molitvu odgovara kralju da Jeruzalem leži opustošen. On traži od kralja da mu dâ vremena da ga obnovi. Zadivljujuće je što kralj prihvaća njegovu molbu jer vladar vidi da “dobrostitva ruka Boga moga bješe nada mnom” (Nehemija 2,8). Nehemija je potvrdio Božju providnost i milosrđe.

Ipak, Nehemija zna da mu treba pomoć jer su knezovi “preko Rijeke” zastrašili Izraelce i nagnali ih da prekinu radove. Zbog žalbi ovih vođa kralj Artakserkso obustavio je gradnju Jeruzalema. Da bi promijenio kraljevu zapovijed, Nehemija sada vješto moli kralja da po njemu pošalje pismo knezovima tog područja s obrazloženjem da Nehemija obavlja službeni posao i da ga u tome ne treba sprečavati.

Na kraju drugog poglavlja Knjige Nehemijine, Nehemija provjerava kakav posao treba obaviti i ohrabruje narod da se posveti gradnji. Naglaste svojim učenicima da je Nehemijin uspjeh u stjecanju kraljeve naklonosti neposredna posljedica njegovog traženja Boga zbog tragičnih događaja u Jeruzalemu (Nehemija 1,3). Nehemija se moli i posti (Nehemija 1,4); kao rezultat, Bog priprema kralja i narod da daju povoljan odgovor.

DRUGI DIO: Nehemijina molitva (Nehemija 1)

Nakon što Nehemija primi posjetitelje koji su upravo stigli iz Judeje, postaje uznemiren. Budući da je bio službenik na kraljevom dvoru, moguće je da je već znao za Artakserksovu presudu koja nije išla u prilog Judeji. Neprijateljske snage oko Jeruzalema žalile su se kralju koji je popustio pred nagovorom, uvjeren kao i oni da su Židovi potencijalna politička opasnost (Ezra 4). Što zbog glasina, što zbog postupanja vlasti, Nehemija je upitao kakve prilike vladaju u Judeji. Nažalost, Hanani i njegovi drugovi ne samo da su potvrdili glasine, već je istina bila gora od očekivanog. Čuvši vijesti, Nehemija se slama i tuguje danima. Međutim, obraća se Bogu i iznosi Mu svoju nedoumicu.

Nehemijina molitva prikazana je u pouci u glavnim crtama. Kad raščlanjujemo njegovu molitvu, posebno uočavamo da je njezina središnja točka molba da Bog ne zaboravi svoja obećanja. Prema tome, Nehemija podsjeća čitatelje na širu sliku, da Bog ispunjava svoja obećanja. Molitva počinje iskazivanjem divljenja i obožavanja, a zatim Nehemija moli Boga da čuje njegovu molitvu. Nakon riječi divljenja i obožavanja slijedi priznanje grijeha i molba da Bog ne zaboravi svoja obećanja da će vratiti narod. Tada Nehemija u molitvi ponovno podsjeća Boga da je u pitanju Njegov otkupljen narod. Nehemija još jednom moli Boga da ga čuje i učini da nađe milost pred kraljem. Nehemija zna da kralj može promijeniti prilike u Judeji i zato moli Boga da djeluje na kraljevo srce.

Mi često očekujemo trenutačan odgovor na molitvu, ali Nehemija je bio uporan i molio se više od četiri mjeseca prije nego što se išta dogodilo. Vrijeme molitve služilo je kao priprema za Nehemiju kao vođu puta. Imao je vremena razmotriti korake koje će poduzeti kada stigne u Jeruzalem, što će učiniti da bi uspjeh ponovne gradnje uvećao do krajnjih granica, a možda čak i koji će mu materijal biti potreban. Svi ovi planovi morali su biti utvrđeni u njegovom umu, jer kad ga je kralj konačno pitao: "Što, dakle, želiš?" (Nehemija 2,4), Nehemija je već imao dobro pripremljen odgovor.

Razgovor s kraljem i slanje Nehemije u Jeruzalem (Nehemija 2,1-10)

Nehemija započinje svoju molbu kralju govoreći o "grobovima otaca" (Nehemija 2,5). Poštovanje predaka i mjesta njihovog počivanja bilo je vrlo važno u ono vrijeme jer su na ovaj način ljudi u starini izražavali duboko poštovanje prema očevima i želju za mirom. Nehemija ne spominje Jeruzalem po imenu, ali jednostavno ukazuje na važnost mjesta počivanja i grada koji voli. Nije poznato je li se ovaj razgovor između

kralja i Nehemije vodio na jednom mjestu; međutim, moguće je da su razgovor nastavili u mirnijem ozračju u društvu kraljice (Nehemija 2,6). Povjesničari smatraju da je kralj Artakserkso bio pod utjecajem žena, pa je tako prisutnost njegove žene (prema Kteziju, grčkom liječniku i povjesničaru, njezino ime bilo je Damaspija, mada se ne spominje u biblijskom tekstu) mogla biti Nehemijina prednost. O tome možemo samo nagađati.

Nehemiji je bilo potrebno 1) vrijeme, 2) pismo kako bi mu neprijateljski vođe dopustili da prođe i da mu ne bi naudili i 3) drvo za gradnju. Zanimljivo je primijetiti da je kraljev službenik Asaf, čuvar kraljevih šuma, imao hebrejsko ime, što ukazuje da je ova osoba bila Židov kao i Nehemija koji se uzdigao na visok položaj. Nehemiji je bilo potrebno drvo za tri projekta: 1) za vrata i grede utvrde koja će biti sagrađena sjeverno od Hrama radi zaštite njezinih svetih prostorija i dvorišta, 2) gradski zid i 3) njegovu kuću. Možda je namjeravao popraviti kuću koja je pripadala njegovoj obitelji.

U Jeruzalemu: pripreme za obnovu zida (Nehemija 2,11-20)

Nehemija je stigao u Jeruzalem s vojnim zapovjednicima i konjanicima. Na tom je putu uručio kraljevo pismo svakom upravitelju koji je sudjelovao u zaustavljanju radova na gradskim zidovima. Nakon trodnevnog odmora, što je, čini se, bilo uobičajeno vrijeme za odmor nakon dugog putovanja, Nehemija je pod okriljem noći poveo malu skupinu na tajni zadatak. Možda su tu bili njegov brat Hanani i bliski suradnici ili rođaci koji su došli s njim u Jeruzalem ili su već tu bili nastanjeni (oni su obavijestili Nehemiju o stanju Izraela; vidi Nehemija 1,2,3). Skupina je neprimjetno ispitala stanje zidova i gradskih vrata kako projekt ne bi prerano privukao pozornost. Sanbalat i Tobija sigurno su imali saveznike u Jeruzalemu, i Nehemija je s pravom posumnjao da ga nadgledaju.

Nehemija kaže: "Nikomu ne povjerivši što mi je Bog moj nadahnuo da učinim u Jeruzalemu." (Nehemija 2,12) Riječ za "dao", *natan*, znači "dati, staviti, postaviti". Nehemija ističe da zadaća ponovne gradnje utvrde nije njegova zamisao, već Božja. Bog je stavio taj teret na njegovo srce; Bog mu je podario snagu i želju da završi taj posao. Nehemiji je bilo jasno da je to pothvat koji je naložio Bog.

Kada je Nehemija nakon noćnog izviđanja pribavio informacije koje su mu bile potrebne za planiranje radova, obratio se židovskim glavari-
ma. Nakon pravljenja plana, vrijeme je za djelovanje. On poziva Židove: "Hajte, sagrađimo jeruzalemski zid da više ne budemo izloženi ruglu (hebr. *cherpa*)". *Cherpa* znači "poruga, podsmjeh, ismijavanje, prijezir".

U Starom zavjetu *cherpa* se često prevodi kao “sramota” ili “ruglo”. Drevne kulture temeljile su se na sustavu sramote i časti. Čast je bila najvažnija vrijednost, a sramotu je trebalo izbjegavati po svaku cijenu. Dakle, Nehemija koristi osjetljivost prema sramoti kada iznosi svoju tvrdnju. On poziva narod na djelovanje da bi poništio “sramotu” koju doživljavaju u tom trenutku. Uništen obrambeni sustav ne čini ih samo ranjivima, već im nanosi i sramotu. S njihovom sramotom bio je povezan i osjećaj krivnje. Nehemija izgovara osjećaje svojega naroda o nedostojnosti i sramoti jer su morali podnositi tlačenje. Glavno pitanje ticalo se časti i poštovanja i nasljedstva koje bi oni povratili sudjelujući u tom važnom poslu. Jeruzalemske ruševine prikazivale su njihovu vjeru u Boga u lošem svjetlu.

Kada Nehemija u 2,18 ističe da je Božja ruka nad njim i kada prenosi kraljeve riječi, narod biva uvjeren i uzvikuje: “Ustanimo i gradimo.” Ne moraju se plašiti perzijske vlasti; i, što je najvažnije, Bog je s njima. Da bi promijenili prilike u kojima se nalaze, oni “ustaju” i čine nešto. Neka ovo pokazivanje vjere bude pouka za nas. Stvari se neće promijeniti ako nas obuzme jad ili ako pronalazimo izgovore; mijenjaju se samo radom. Nehemija poziva narod da učini nešto: da djeluje i promijeni svoj položaj. On ih moli da se vjerom drže Boga jer On vodi taj pothvat i dovest će ga do kraja.

Zato, kada neprijateljske vođe dolaze Nehemiji rugajući se i smijući se pokušaju naroda da sagradi zid, Nehemija se ne obeshrabruje. On odgovara: “Nebeski će nam Bog dati da uspijemo.” (Nehemija 2,20) Nehemija ne dopušta neprijateljima da pobijede prihvaćajući njihove uvrede. Umjesto toga, hrabri peharnik poziva se na Božja obećanja i drži se za Njegovu silu.

TREĆI DIO: Primjena

Postavite sljedeća pitanja:

1. Pročitajte Nehemijinu molitvu i porazgovarajte o tome koje aspekte molitve možete uključiti u svoj molitveni život.
2. Zamolite sve sudionike da razmisle i odgovore na sljedeća pitanja: Nehemija je znao za veliko protivljenje gradnji jeruzalemskih zidova prije nego što je stigao u grad. Da postoji mogućnost da vas Bog pošalje u misiju u određeno mjesto i da unaprijed znate da tamo vladaju teškoće i protivljenje, biste li se dragovoljno javili za taj posao? Ako biste, zašto biste to učinili?
3. Bog je pozvao Nehemiju da obavi poseban zadatak. Postio je i molio se prije nego što se obratio kralju jer je osjećao teret za svoj grad

i narod. Postite li vi i molite li se kada se pojave teškoće u vašem životu? Kako post i molitva unose promjene u naš život? Kada ste posljednji put postili i zbog čega?

4. Prije nego što je objasnio narodu zašto je došao, Nehemija je prvo obišao grad kako bi utvrdio što je potrebno učiniti.

a) Zašto je planiranje toliko važno u životu?

b) Razmislite o posebnim službama za koje ste zaduženi u svojoj crkvi. Kako možete "izvidjeti" svoju misiju prije nego što je provedete u djelo?

Božji poziv

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Ezra 7,10.27; Rimljanima 8,28.

Središte proučavanja: Ezra 7; Daniel 8,14; 9,24-27.

Bog poziva Ezru i Nehemiju da izvrše poseban zadatak: da obnove zidove i gradska vrata Jeruzalema. Međutim, što je najvažnije, Bog poziva ove ljude da “obnove” ostatak Božjeg naroda kako bi opet djelovali kao misionari u svijetu. Ezra odgovara na Božji poziv da postane učitelj Njegove Riječi. U društvu skupine povratnika, on putuje u Jeruzalem da bi narod poučavao o Bogu. Ezra tamo priprema narod za obnavljanje Jeruzalema. Duhovno buđenje uvijek prethodi obnovi života; odlučna djela prirodna su posljedica takvog buđenja. Prema tome, Ezra se posvećuje poučavanju naroda o Bogu ulažući napore da ih nadahne da u potpunosti ostvare zajednicu s Njim.

Kada poduzetni Nehemija stupi na scenu, Bog ga poziva da ponovno sagradi Jeruzalem, da nadahne narod da se bori za pravdu, da vjeruje u Božju zaštitu i da potakne obnovu građanskog života naroda (Nehemijin je prioritet pravda i briga o manje sretnima). On pokazuje kako izgleda život kršćanina čiji je svaki dan života posvećen Bogu.

Osim toga, ova pouka potvrđuje da je ukaz kralja Artakserksa iz Ezre 7, početni datum proročanstva o 2300 dana i noći iz Daniela 8,14 i proročanstva o sedamdeset tjedana iz Daniela 9,24-27. Također će biti riječi o Božjem izboru u okviru 8. i 9. poglavlja Poslanice Rimljanima.

DRUGI DIO: Komentar

Proročko razdoblje

Bog poziva Ezru na početku proročkog razdoblja od sedamdeset tjedana, opisanog u Danielu 9,24-27. Početak ovog proročkog razdoblja odgovara Artakserksovom ukazu iz 457. g. pr. Kr. o obnovi grada Jeruzalema. Pouka za ovaj tjedan detaljno opisuje što je proročko razdoblje značilo i kako odgovara proročanstvu o 2300 godina. Bog preko proročanstva posebno pokazuje da On upravlja događajima i da se brine o našem svijetu. Štoviše, Bog postavlja proroka ili vođu u svojem narodu

na početku svakog proročkog razdoblja ili u vrijeme krize u Izraelu, kao i na kraju svakog razdoblja. Na primjer, Mojsije se javlja u vrijeme izlaska, dok se Jošua javlja na kraju putovanja izraelskog naroda kroz pustinju, kada Božji narod ulazi u Obećanu Zemlju. Sljedeći kratki pregled pokazuje da su proroci pozivani u ključnim trenucima u povijesti spasenja, koji se podudaraju s početkom i krajem određenog proročkog razdoblja:

Noa — naloženo mu je da služi Bogu prije potopa.

Abraham — upućen mu je poziv da postane otac Božjeg naroda.

Mojsije — izvodi Božji narod iz Egipta i vodi ga do granice Obećane Zemlje.

Jošua — uvodi Božji narod u Obećanu Zemlju.

Samuel — sudi na početku monarhističkog razdoblja.

Hošea i Amos — proriču prije pada sjevernog kraljevstva i Samarije 722. g. pr. Kr.

Ezekiel i Daniel — započinju proročku službu u vrijeme babilonskog sužanjstva.

Hagaj i Zaharija — služe nakon povratka iz izgnanstva.

Ezra i Nehemija — počinju službu Bogu na početku proročanstva o 2300 dana/godina (457. g. pr. Kr.)

Ivan Krstitelj — poziva Izrael da se pokaje prije početka Isusove službe.

Stjepan — svjedoči poganima (u vrijeme kada završava proročanstvo o sedamdeset tjedana, 34. godine)

Ellen G. White — pozvana na kraju proročanstva o 2300 dana/godina (1844.).

Na osnovi ovog kratkog pregleda možemo uočiti model prema kojem Bog djeluje. U Božjem planu otkupljenja postoje posebni pokazatelji proročkog vremena. Kad god nastupi duhovna kriza, Bog šalje svoje proroke koji ispunjavaju Njegovu misiju time što pozivaju narod da se vrati Bogu i poslušnosti Njegovoj riječi.

Vrijeme za pozivanje pojedinaca

Izabрати može također značiti uputiti nekome poziv da ispuni poseban zadatak, kao u Ezrinom i Nehemijinom slučaju (i mnogih drugih Božjih slugu; vidi Izlazak 3,9-12; Izaija 6,7.8; Jeremija 1,5-9). Mi smo na isti način pozvani da odražavamo Isusov karakter i učinimo nešto određeno za Boga. To može biti posao koji obavljamo za Njega; djelo za koje nas je nadahnuo da učinimo, kao što je pomaganje drugima; ili posebno zvanje koje traje cijeli životni vijek.

Svakog od spomenutih vođa Bog je posebno izabrao “zbog časa kao što je ovaj” (Ester 4,14). Oni su pozivali na djelovanje, pokajanje i duboku posvećenost Bogu. Ezra i Nehemija imali su određenu ulogu kao vođe Božjeg naroda na početku najdužeg proročkog razdoblja. Oni su poticali narod da svoj život posvete Bogu i da vjerom i djelima pokažu svoju posvećenost. Vrativši se iz Babilona, narod je usvojio babilonski način života i obožavanje mnogih bogova. Na sreću, idolopoklonstvo nije bilo jedan od mnogih problema koji su nakon sužanjstva za njih bili izazov u životu. Ipak, njihov vjerski pluralizam iz prošlosti imao je u određenoj mjeri štetan utjecaj. Iako se židovska zajednica više nije klanjala idolima, Ezra i Nehemija morali su zbog prijašnjeg idolopoklonstva ponovno poučiti narod što znači klanjati se nebeskom Bogu i posvetiti svoj život Njemu. Njihov izrazito strog pristup prilikama (kao što su miješani brakovi u daljnjim poglavljima Ezre i Nehemije) ne treba nas iznenaditi, jer su i jedan i drugi željeli poučiti narod što znači živjeti svetim životom, i korjenito promijeniti bezbožni način života. Prema tome, i Ezra i Nehemija pozivali su na iskrenu posvećenost Jahvi, potpunu obnovu i revnu službu Bogu.

Pozvani da izvrše obnovu: zajednički rad

Nehemija je stigao u Jeruzalem (445./444. g. pr. Kr.) otprilike trinaest godina nakon skupine koju je predvodio Ezra. Nehemijina misija obnove Jeruzalema ne bi bila uspješna bez Ezrinog rada. Ezra se bavio poučavanjem naroda o Bogu. Drugim riječima, Bog je preko Ezre duhovno “izgrađivao” ljude, kako bi ovi, kada dođe Nehemija, mogao “graditi” u fizičkom smislu. Bog je djelovao u pozadini pripremajući srca naroda i dvojice vođa. Zapravo, Bog nije želio samo obnovljeni Jeruzalem; želio je obnovljeni narod koji pripada Njemu. Prema tome, Ezrin i Nehemijin najvažniji posao bio je da vrate narod Bogu. Oni ne samo da su nadahnuli narod da prione na rad koji je trebalo obaviti među ruševinama, već, što je najvažnije, pokrenuli su ga na revnost za Boga. Ezra i Nehemija oblikovali su tu revnost u svojem životu molitvom, postom, traženjem Boga i postupanjem u skladu s Božjom riječju.

Ezra i Nehemija bili su izabrani za poseban zadatak u presudnim trenucima u povijesti. Pozvani su kao vođe, svaki na jedinstven način, na osnovi svojih talenata. Ezra je bio svećenik i književnik, pa je tako glavni utjecaj vršio poučavanjem Zakona. Nehemija je, s druge strane, bio kraljev peharnik i posjedovao je iznimne leaderske sposobnosti da motivira i ujedini narod u obavljanju određenog posla. Ezra je bio učitelj; Nehemija je bio čovjek od djela. Obojica su bili vođe, pa ipak su

vršili svoju službu na različite načine. Istodobno, oba oblika njihovog vodstva bila su važna za tadašnje poslanje. Oni su nadopunjavali jedan drugoga i surađivali da bi učinili nešto za Boga. Bog je koristio njihove različite osobnosti i težnje da bi izvršio određene promjene u narodu.

Mi smo odgovorni za ono što činimo na položaju koji nam je Bog povjerio. Mi odlučujemo o tome hoćemo li svoj zadatak izvršiti izvršno ili osrednje. Bog će nam pomoći na svakom koraku na tom putu; međutim, On neće izvršiti posao koji je dao nama. Možemo posjedovati svaki mogući dar na ovom svijetu, ali ako ga ne koristimo u službi Bogu, on je beskoristan. Svatko od nas treba svjesno uložiti sve u ono na što nas Bog poziva, usprkos protivljenju. Ezra i Nehemija mogli su odustati, ali nisu. Ustrajali su jer su svoj pogled usmjerili prema Bogu. Važnost njihovog poziva nadvladala je njihov strah i negativne posljedice koje su proistekle iz činjenice da su na Gospodnjoj strani. Bili su sigurni da je njihovo poslanje toga vrijedno.

Predestinacija

Bog je pozvao, ili predodredio, svoj narod Izrael da bude svjetlo svijetu. Pavao govori o tom pozivu u Rimljanima 9—11 s obzirom na činjenicu da izraelski vode nisu prihvatili Isusa Krista kao svojeg Mesiju i Spasitelja. Međutim, Božji poziv nije se promijenio, već je bio uobličien, jer je Božje vrijednosti i dar spasenja trebalo objaviti i poganima. Bog je pozvao poseban narod da izvrši posebnu zadaću. Bog je želio da i vjerni Židovi i vjerni pogani budu spašeni i zajedno postanu svjetlo i blagoslov svijetu.

Predestinacija u Bibliji ima tri osnovna značenja:

1. Bog je predodredio samo jedan način spasenja, naime, po Isusu Kristu (Ivan 14,6; Djela 4,12). Mi smo izabrani u Kristu za vječni život ako Ga prihvatimo kao svojega Spasitelja (Rimljanima 8,29; Efežanima 1,3-8). On želi da se svi spase (1. Timoteju 2,3.4).

2. Bog je predodredio pojedine ljude (kao pojedince i kao zajednicu vjernih) za posebnu zadaću, za posebno poslanje (kao što je odredio vjerni ostatak da objavi vječno Evanđelje). Božje poslanje treba obaviti širom svijeta (Izaija 49,6).

3. Bog je predodredio vrhunac ljudske povijesti kada će doći kao Sudac i dati svoju nagradu (Daniel 2; Otkrivenje 22,12). Konačni ishod bit će Njegova eshatološka pobjeda. Cilj Božjeg izbora i Njegove volje nije spasenje nekolicine, već sabiranje što je moguće većeg broja ljudi između naroda na konačnom eshatološkom skupu (Otkrivenje 21,3).

TREĆI DIO: Primjena

Sljedeća pitanja bave se proročkim razdobljima:

1. Ponovno pažljivo pročitajte prethodnu listu proroka. Središte pozornosti usmjereno je na nekoliko imena. Razgovarajte o tome kako je svatko od njih primio svoj poziv. Kako su ti proroci znali da su pozvani?

2. Zašto se Ellen G. White našla na ovoj listi? Kako ju je Bog upotrijebio kao duhovnog vođu Njegovom narodu?

3. Kako su ljudi reagirali na vođe koje je Bog pozvao u prošlosti? Zašto je prihvaćanje vođa koje je Bog izabrao i njihovog vodstva toliko složeno?

4. Što službu vođa koje je Bog pozvao čini teškom?

Za osobno razmišljanje:

1. Kako možemo prepoznati Božju volju u svojem životu?

2. Za čim težite? Na koji vas način Bog poziva da iskoristite svoje želje i darove u službi Njemu?

3. Kako u crkvi možete surađivati s drugim darovitim osobama koje je Bog pozvao da služe, ali koje se razlikuju od vas? Kako vaše međusobne razlike mogu postati vaša snaga?

4. Kako možete znati da činite ono na što vas Bog poziva?

Suočavanje s protivljenjem

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Ezra 5,5; Nehemija 4,20.

Središte proučavanja: Ezra 4,4-24; 5; 6; (vidi i Nehemija 3; 4; 6,1-14 radi potpunije slike); Daniel 10,12.13.20.

Ova pouka obuhvaća izvještaje o protivljenju s kojim su se suočavali povratnici dok su obnavljali Hram, grad i zidove, prvo u vrijeme upravitelja Zerubabela, zatim svećenika Ezre i na kraju upravitelja Nehemije. Iako izvještaji nisu uvijek pisani kronološkim redom (pojedini dijelovi knjige spojeni su tematski), možemo sastaviti slijed događaja na osnovi kraljeva koji se spominju u pismima i žalbama upućenim protiv Židova.

Usprkos činjenici da je rad bio obustavljen nekoliko puta zato što se narod uplašio prijetnji okolnih naroda i kraljeva, i zato što su izgubili vjeru u Božju zaštitu, Bog je uvijek slao vođe koji su ohrabivali narod da nastave gradnju. Znalo je proći i po nekoliko godina prije nego što bi nastavili posao, ali nisu trajno odustajali od njega. Bog je želio da se Izraelci vrate u Obećanu Zemlju i bio je s njima unatoč protivljenju, poniženju i, s vremena na vrijeme, nasilnom ophođenju prema njima. Samo zato što je nešto teško ne znači da nas Bog nije pozvao da to učinimo. Bog traži velika djela od običnih ljudi, ali im On pruža sve što je potrebno da bi se ona ostvarila. U Knjizi Ezrinoj i Nehemijinoj Bog je nadahnuo vođe i proroke da ostanu čvrsti kada se suoče s neprijateljstvom.

Bog uvijek traži vjerne ljude koji unatoč složenim prilikama imaju povjerenje u Njega, a On djeluje u njihovu korist i dovršava svoje djelo. Bog nagrađuje zajednički rad, spremnost da se nastavi dalje i odlučnost da se ispuni povjerena zadaća.

DRUGI DIO: Komentar

Kronologija radova u Knjizi Ezrinjoj

Pod upraviteljem Zerubabelom

- 537.—535. g. pr. Kr. — obnova žrtvenika i temelja Hrama (Ezra 3)
- 535.—520. g. pr. Kr. — rad obustavljen zbog snažnog protivljenja (Ezra 4—6)
- 520.—515. g. pr. Kr. — rad nastavljen u vrijeme proročke službe Hagaja i Zaharije
- 515. g. pr. Kr. — Hram završen (Ezra 6,13-22)

Prije Ezre

- 465.—464. g. pr. Kr. — protivljenje ponovnoj gradnji Jeruzalema (Ezra 4,7-23) — Artakserkso zaustavlja radove u svojim ranim godinama

Ezra

- 457. g. pr. Kr. — Ezra dolazi u Jeruzalem (Ezra 7) u vrijeme kada je rad obustavljen

U Ezrini 3 spominje se ponovna gradnja žrtvenika i temelja Hrama, 537.—535. g. pr. Kr., kao rezultat Kirovog ukaza (Ezra 1,1—2,70). Nakon početnog slavlja (Ezra 3,10-13) rad je bio obustavljen (Ezra 4,1-5) zbog snažnog protivljenja, koje je počelo oko 535. g. pr. Kr. i trajalo do 520. g. pr. Kr. (za više pojedinosti vidi Ezra 4,24—6,12). Tekst u Ezri 4,6 ukratko opisuje smetnje u gradnji u vrijeme kralja Kserksa (486.—465. g. pr. Kr.). Zatim u Ezri 4,7-23 čitamo o protivljenju tijekom rane vladavine kralja Artakserksa. Knjiga Ezrina sadrži i pisma poslana kraljevima Artakserksu i Dariju. Pisma su uvrštena na aramejskom jeziku, dok je ostatak Knjige napisan na hebrejskom, što znači da su pisma bila službeni dokumenti sačuvani na jeziku kojim su se u to vrijeme pisali javni dokumenti. (Aramejski je tada bio svjetski jezik, kao što je engleski danas.) Godine 520. pr. Kr., nakon petnaest godina snažnog protivljenja, prorok Hagaj pozvao je narod da nastavi obnovu Hrama (pročitajte njegovih pet kratkih, snažnih propovijedi u Knjizi proroka Hagaja). U tome ga je podupro prorok Zaharija, što je za manje od pet godina dovelo do završetka Hrama i njegovog posvećenja u ožujku 515. g. pr. Kr. (Ezra 6,13-18), a mjesec dana poslije uslijedila je proslava Pashe (Ezra 6,19.22).

Daniel 10,12.13.20

Bog je pripremio sve što je bilo potrebno da Njegov narod nakon povratka iz babilonskog sužanjstva može ponovno sagraditi Hram u

Jeruzalemu. On je uklonio prepreke i omogućio ovo pobožno djelo. Prema Danielu 10, anđeo Gabriel i Mihael (drugo ime za Isusa Krista) borili su se za um perzijskih kraljeva, Kira i njegovog sina Kambiza, kako bi ih potaknuli da nastave gradnju pošto su tamošnji zavidni neprijatelji Izraelaca naveli ove vladare da zaustave obnovu Hrama. Bog se borio s ovim knezovima nastojeći pokrenuti njihov um da Njegovom narodu daruju mjesto na kojem će se moći klanjati živom Bogu. Žalosno je što su se Židovi obeshrabrili u tom trenutku i prestali raditi, iako je Bog svojom silom bio na njihovoj strani. Radovi su nastavljeni kada se na mjestu događaja pojavio prorok Hagaj.

Ova nas situacija također upozorava na nedostatak vjere i hrabrosti kada trebamo slijediti Božje vodstvo, kada nam On priprema put da idemo naprijed i izvršimo Njegovu volju. Božja providnost uvijek je bolja od naših najboljih procjena i planova: međutim, moramo se osloniti na Njegovo vodstvo i slijediti Ga. Možemo biti uvjereni da su Njegovi planovi i upute najbolji i da na umu uvijek ima naš napredak.

Hagaj i Zaharija

Proroci Hagaj i Zaharija stupaju na scenu nakon petnaest dugih godina protivljenja gradnji. Narod se obeshrabrio i prestao raditi na obnovi Hrama. Bog je pozvao i usmjerio ove proroke da se obrate narodu kako bi ih nadahnuli da grade usprkos protivljenju neprijatelja. Bog ih je hrabrio da se ne plaše. On je bio s njima i Njegova im je prisutnost pružala potporu.

Bog je pristupio narodu s pitanjem: “Je li vama vrijeme da vi stanujete u svojim pokrivenim kućama dok je ovaj Dom opustošen?” (Hagaj 1,4 — Varaždinska Biblija) Proučite sve primjere u kojima se izraz “obložen daskama” (u prijevodu DK), *safun*, javlja u Bibliji u vezi s gradnjom i zapazite ćete nešto zanimljivo. Svi ti primjeri povezani su s cedrovim drvetom (1. o kraljevima 6,9; 7,3; 7,7; Jeremija 22,14). Dakle, Bog je rekao da su njihove kuće obložene daskama (Hagaj 1,4), jer nisu bile sagrađene od materijala koji se obično koristio na tom području. Zašto su cedrove daske bile problem? Židovi su u početku za obnovu Hrama naručili cedrovo drvo iz Libanona. Hram je trebalo sagrađiti prema uzoru koji je postavio Salomon redajući kamene blokove i cedrove daske. Cedar su namjeravali upotrijebiti za izradu dasaka za Hram. Međutim, kada su zbog protivljenja morali obustaviti radove na Hramu, drvo je ležalo svuda unaokolo. Zašto ga ne bi upotrijebili? Iako su drvo namijenjeno za Njegov Hram upotrijebili za svoje kuće, Bog je imao drugo rješenje. Poslao ih je u planine da odande dopreme drvo i sagrađe

Njegov Dom. Bog ne zahtijeva najskuplju građu za svoj dom. On samo želi dom u kojem bi mogao prebivati među svojim narodom.

Što je najvažnije, Bog je želio da Njegov narod čezne za Njegovom prisutnošću, što je i bila svrha Hrama. Veći problem bio je njihovo neposvećeno srce — nezavršeni Hram bio je samo znak njihove ravnodušnosti. Kada je netko posvećen određenoj zadaći ili drugoj osobi, protivljenje ga neće lako zaustaviti. Neobavljanje posla koji je trebalo završiti ukazivalo je na nedostatak predanosti Božjeg naroda Bogu; pa ipak je Božje ohrabrenje probudilo ljude iz letargije i straha i potaknulo ih da nastave s obnovom Hrama. Nakon toga se nisu kolebali u radu. Završili su Hram pet godina poslije. Katkad smo previše zaokupljeni zemaljskim pitanjima i udobnostima. U tim se trenucima trebamo sjetiti što je u životu važno.

Kronologija rada u Knjizi Nehemijinoj

- 445./444. g. pr. Kr. — Nehemija dolazi u Jeruzalem (Nehemija 1; 2)
- Rad nailazi na protivljenje (Nehemija 2,11-20; 4,1-23; 6,1-14)
- Nakon pedeset dva dana (manje od dva mjeseca) zid je završen (Nehemija 6,15-19)

Nehemija 4

Sanbalat, koji je zajedno s Tobijom upravljao Samarijom sjeverno od Judeje, prijetio je Nehemiji i Židove je izvrgnuo podsmijehu i ruglu. Sa Židovima ga je povezivala rodbinska veza s velikim svećenikom (putem braka) i zato je bio svjestan da će se njegova moć nad židovskim narodom smanjiti kada se obnovi zid. Smatrao je da Židovi nisu dovoljno snažni, da su manje vrijedni i da je zadaća koju trebaju ispuniti za njih preteška. Izjavio je da Židovi nikada neće ponovno sagraditi zid. Drugi glavari u tom području pridružili su se Sanbalatu i stupili u politički savez s namjerom da zaustave Izraelce. Arapi su bili pod vodstvom Gešema i zauzimali su područje južno od Judeje, Amonci su živjeli na istoku na perzijskom teritoriju, a Ašdod se nalazio zapadno od Judeje. Prema tome, Judeja je u potpunosti bila okružena neprijateljskim snagama. Dok se izraelski narod plašio, Nehemija je to smatrao uvredom za Boga i narod. Božje ime i ime izraelskog naroda bilo je osramočeno od strane neprijatelja, pa je on zavapio Bogu da “čuje” i da “svrne porugu njihovu na njihovu glavu” (Nehemija 4,4 — Varaždinska Biblija). On nije uzvratilo istom mjerom, već je molio Boga da preuzme sve u svoje ruke. Nehemija je bio siguran da mu je Bog naložio da vodi gradnju zida, što

je potvrđeno povoljnim kraljevim odgovorom, kao i odgovorom izraelskog naroda. Budući da su se prijeteće riječi njihovih susjeda poigrale njihovom maštom i uplašile ih, Nehemija je pozvao narod da se “bori”, jer je Bog “velik i strašan” (Nehemija 4,14 — Varaždinska Biblija) i On će se “boriti za nas” (Nehemija 4,20 — Šarić). Nehemija je okupio Židove i pojedine skupine u punoj borbenoj opremi postavio u svaki otvor u zidu, što je omogućilo neprijateljima da ih vide. Pokazao im je da su spremni za napad.

Strategija je dala rezultate; planovi neprijatelja su propali. Židovi su ponovno uvidjeli da mogu imati povjerenje u Boga i da ne smiju dopustiti da im se neprijatelji učine većim od njihovog Boga. Unatoč još nekim prijetnjama koje su im bile upućene, Izraelci su nastavili graditi dok zid nije bio završen za samo pedeset dva dana rada (Nehemija 6,15).

TREĆI DIO: Primjena

Stalno smjenjivanje rada i obustavljanja radova bilo je posljedica straha što će im ljudi učiniti. Prijetnje neprijatelja, kraljevi ukazi o zabrani radova i njihov mali broj, sve je to bio razlog da odustanu od rada.

1. Kako je prorok Hagaj potaknuo narod da uspješno zajedno radi na obnovi Hrama?

2. Što se događa kada stalno iznova razmišljamo o tome što bi se moglo dogoditi? To samo pogoršava stvari, zar ne? Možemo se toliko brinuti dok posljedice ne postanu strašne i naša nas očekivanja i misli osujete da se oslonimo na Boga i idemo naprijed. Prepreke nam se čine velikim i zaboravljamo da Bog obećava da će se “boriti za nas”. Kako možemo poput Nehemije njegovati snažnu vjeru da će Bog biti s nama?

3. Koje osobine vode možemo usvojiti od Nehemije dok ohrabrujemo ljude oko sebe?

4. Što vas je uplašilo i spriječilo da vršite Božje djelo?

5. Kako možete ohrabriti one koji se, pritisnuti životnim poteškoćama, plaše izazova s kojima se suočavaju i teško im je povjerovati da će se Bog boriti “za nas”?

Kršenje duha zakona

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Nehemija 5,11.15.16.

Središte proučavanja: Nehemija 5.

U petom poglavlju Knjige Nehemijine opisuje se kako se Nehemija bori s nepravdom među izgnanicima. Dok grade jeruzalemski zid, ujedinjeni protiv neprijatelja, među ljudima različitih položaja ne vladaju dobri odnosi. Glad u zemlji ostavila je pojedine obitelji bez novčanih sredstava i mogućnosti da plate perzijske poreze ili kupe hranu.

Zbog toga Židovi zalažu svoje kuće, polja i vinograde. Kada zalaganjem imovine ne uspijevaju poboljšati svoju financijsku situaciju, moraju pronaći druge načine kako će platiti poreze i osigurati hranu. Budući da je dužničko ropstvo bilo uobičajena pojava u to vrijeme, Izraelci su, držeći se običaja, prodavali svoju djecu ili sebe svojim rođacima da bi mogli vratiti dug. Kada Nehemija saznaje da Izraelci kupuju svoje sunarodnjake, u njemu se javlja gnjev. Iako je ovaj običaj dopuštao zakon, Nehemija mu se protivi jer ga smatra nepravednim. Suprotstavlja se nekim najutjecajnijim Židovima i vođama. Postavlja pitanje je li pravedno da narod sada, kada je stekao slobodu u Izraelu, ponovno pada u ropstvo od ruku svoje braće i sestara. On konačno uvjerava vođe da je njihovo ponašanje etički pogrešno i oni vraćaju sve što su uzeli od siromašnih. Nehemija je primjer zalaganja za ono što je ispravno, čak i kada utjecajni ljudi čine nepravdu. Njihov položaj i ugled ne sprečavaju Nehemiju da podigne svoj glas protiv onoga što je pogrešno.

DRUGI DIO: Komentar

Struktura 5. poglavlja Knjige Nehemijine

Nehemija 5 ima jasnu tematsku strukturu i može se podijeliti na sljedeće dijelove:

1. Nevolje naroda, njihove žalbe i Nehemijino odlučno djelovanje (Nehemija 5,1-13)

a) Razlozi nezadovoljstva naroda (Nehemija 5,1-5)

b) Nehemijin gnjev i ukor (Nehemija 5,6.7a)

- c) Nehemija saziva narodni zbor, iznosi optužbu protiv vođa (Nehemija 5,7b.8a)
- e) Nehemija opominje vođe da hode u strahu Božjem, da vrate imovinu narodu i nadoknade gubitke (Nehemija 5,9-11)
- f) Pozitivan odgovor vođa (Nehemija 5,12a)
- g) Zakletva vođa, Nehemijin simbolični postupak, narod zahvalno hvali Boga (Nehemija 5,12b.13)
- 2. Nehemijina dvanaestogodišnja revna i nesebična služba (Nehemija 5,14-16)
- 3. Nehemijino svakodnevno velikodušno dijeljenje hrane brojnim ljudima i gostima (Nehemija 5,17.18)
- 4. Nehemijina molitva za milost (Nehemija 5,19)

Nehemija se suočava s tlačenjem i nepravdom

Usred napornog rada za Gospodina, protiv glavara Božjeg naroda izraženo je veliko nezadovoljstvo. Siromašni su bili potlačeni, gladovali su, djeca su im postajala robovi, oduzimana su im polja i vinogradi.

Kada je Nehemiji rečeno što se događa među Židovima, on se "razljutio veoma". Riječ prevedena kao "razljutio", *kharah*, znači i "gorio od gnjeva". *Kharah* ukazuje na snažnu i gnjevnu reakciju. Ova se riječ često javlja u Bibliji. Na primjer, na nju nailazimo na početku Biblije. Upućuje na Kajinov gnjev kada shvaća da njegova žrtva nije prihvaćena, ili na Mojsijev gnjev kada ugleda kako narod pleše i klanja se teletu (Izlazak 32,19.22). Međutim, riječ *kharah* također označava i Božji gnjev koji se javlja kada izraelski narod čini zlo (Izlazak 4,14; 32,10.11; Brojevi 11,1.10.33).

Isti izraz "razljutiti se veoma" javlja se i u sljedećim tekstovima: u Postanku 34,7 nailazimo na ovaj izraz kada je Dina bila osramoćena. Njezina braća (Jakovljevi sinovi) postaju veoma gnjevni i na kraju se osvećuju stanovnicima Šekema pobivši sve muškarce u gradu. U 2. Samuelovoj 13,21 kralj David se razljutio kada je čuo da je njegov sin Amnon obljubio sestru Tamaru (premda ništa ne čini u gnjevu u vezi s ovom nepravdom). Ovaj se izraz treći put upotrebljava u Nehemiji 4,7 kada neprijatelji saznaju da Židovi obnavljaju zidove. Neprijatelji osjećaju veliki gnjev jer plan obnove smatraju ozbiljnom prijetnjom njihovoj vlasti u zemlji. U dva teksta govori se o vrlo ozbiljnom prijestupu obljube, što nam daje povoda da izvještaj o nepravdi u Knjizi Nehemijinoj također sagledamo kao ozbiljan prijestup. Nehemija je isto toliko ljut zbog onoga što čuje kao oni koji su saznali za obljubu svoje sestre ili kćeri. Nehemija stavlja nepravdu i neetično ponašanje u istu razinu. On

i tlačenje promatra u istom svjetlu. Otrežnjujuća je pomisao da je tlačenje u Nehemiji probudilo toliko snažan osjećaj gnjeva. On je na tlačenje Židova reagirao tako kao da su bili ugroženi članovi njegove obitelji.

Međutim, Nehemija ne nagli, već “promišlja u sebi” o spomenutim prilikama. U ovom izrazu upotrebljavaju se riječi *malakh* i *levav*. *Malakh* ima dva glavna značenja: 1) “vladati kao kralj” ili “postati kralj” i 2) “razmišljati” ili “pomno razmotriti”. *Levav* znači “srce”, doslovno “u mojem srcu”. Kada spojimo riječi, izraz kaže da je Nehemija pomno razmotrio to pitanje u svojem srcu. Budući da su srce i um sinonimi u hebrejskoj misli, to znači da Nehemija razmišlja i pomno procjenjuje što treba učiniti u vezi s tlačenjem i nepravdom među Židovima. Prema tome, od Nehemije možemo naučiti još jednu važnu pouku u ovom izvještaju — da na nepravdu ne trebamo reagirati u gnjevu, već odvojiti vrijeme i razmisliti kako bi bilo najbolje postupiti.

Dobro je i važno pokazivati snažne osjećaje protiv nepravde; međutim, to ne opravdava svaki gnjev. Na primjer, Kajinov gnjev prema bratu Abelu bio je neprimjeren. Ravnodušnost prema zlu jedan je od najgorih grijeha. Kada ljudi vide nepravdu i okrenu glavu kao da to nije njihov problem, oni pokazuju svoju nezainteresiranost i gubitak osjećaja prema grijehu. Vrlo je opasno kada smo emocionalno hladni i ne reagiramo na nepravdu. Naš Bog je pravedan; On je uvijek na strani potlačenih. Proroci su često ukoravali Božji narod što nije zaustavio nepravdu. Proroci su pozivali Izraelce da se dobro ophode prema siromašnima i da im pomažu, poučavajući ih da budu milostivi prema udovicama, siročadi i strancima (vidi na primjer: Ponovljeni zakon 10,18; 14,29; 24,19; 27,19; Zaharija 7,10).

Ukorivši židovske knezove i glavare, koji su šutjeli i nisu ništa odgovarali, Nehemija saziva “velik zbor” da bi se vode suočili s teškim posljedicama svojeg bezobzirnog ponašanja i utjecaja na mnoge ljude. Štoviše, veliko mnoštvo djelovalo je zastrašujuće pa je postojala veća mogućnost da će vode pristati na njegove zahtjeve. Što je najvažnije, Nehemija apelira na njihovu odgovornost pred Bogom. “Ne treba li da hodite u strahu Boga našega, da se tako uklonimo ruglu neprijateljskih naroda?” (Nehemija 5,9) Nehemija nekoliko puta u knjizi (Nehemija 5,9.15; 7,2) koristi izraz “hoditi u strahu Boga” ili “strah Božji”.

Misao o “strahu Božjem” trebala je podsjetiti Židove na njihovu želju da “hode” s Bogom, da donose odluke u skladu s Njegovom voljom i da svoj život posvete Njemu. Zato su se vratili u Jeruzalem; došli su da bi postali i živjeli kao odgovoran Božji narod. Uvidjeli su da su njihovi očevi napustili Boga i željeli su to promijeniti. Nehemijin ukor ih je usutkao jer su konačno shvatili da ne žive besprijekorno i da su se

vratili navikama koje su stekli u prošlosti ili koje su preuzeli od okolnih naroda. Oni ne mogu biti svjetlo drugim narodima ako se ponašaju isto (čak i u manjoj mjeri) kao prije, tlačeći one koji imaju manje sreće radi vlastitog dobitka.

Nehemija nije izražavao nezadovoljstvo zbog pozajmljivanja, jer je i on pozajmljivao ljudima pšenicu i novac. On je govorio protiv naplaćivanja kamata. Dakle, zahtijevao je da vođe vrate imovinu koju su oduzeli i kamate koje su naplatili.

Nevjerojatno je što su vođe pozitivno odgovorili i obećali da će sve vratiti. Zatim se sazivaju svećenici kako bi glavari izgovorili zakletvu pred njima (Nehemija 5,12.13). "I narod je učinio prema ovom dogovoru." (Nehemija 5,13) Tekst ukazuje da je nakon ove zakletve sav narod — plemići, službenici i ostalo stanovništvo — radio zajedno utvrđujući nove poslovne metode koje su uvažavale prava ljudi.

Nehemijina briga o drugima

Poglavlje završava odlomkom koji objašnjava da je Nehemija bio upravitelj Judeje. Iako je imao puno pravo zahtijevati porez od naroda kojim je upravljao, on je živio po savjesti i nije dodavao teret već napaćenom stanovništvu koje je moralo slati porez Perzijancima. Umjesto toga Nehemija se vlastitim novcem (koji je kao plaću dobivao od Perzijanaca) brinuo o ljudima u svojem kućanstvu i o svima onima kojima je bio potreban obrok. Velikodušno je nudio drugima ono što je imao. On nije radio da bi se obogatio, već je služio. Nehemija je u svojem životu primijenio sljedeće riječi: "Naprotiv, tko bi želio biti najveći među vama, neka bude vaš poslužnik! A tko bi želio biti prvi među vama, neka bude rob svima." (Marko 10,43.44) On je zagovarao pravdu i poniznu službu.

TREĆI DIO: Primjena

Iskoristite sljedeće pitanje kao uvod u pouku za ovaj tjedan:

Što je bilo najteže što ste ikada morali učiniti da biste se pobrinuli za svoju obitelj ili voljene? Porazgovarajte o tome u razredu.

Kao učitelj budite spremni iznijeti svoja osobna iskustva. Kada vi kao vođa to učinite, ohrabrujete i druge u tome. Iznošenje iskustava dovest će do veće bliskosti u razredu. Kao što se Nehemija brinuo o ljudima, tako i mi pokazujemo brigu kada međusobno dijelimo iskustva kao braća i sestre. Svi proživljavamo teške trenutke, i ohrabrujuće je čuti od drugih što su doživjeli i kako su kao Isusovi sljedbenici svladali određene poteškoće.

Postavite sljedeća pitanja na kraju pouke kako biste dalje razvili ovu misao i primjenu:

1. Razmišljajte sa svojim razredom o tome kako možete pomoći siromašnima, odbačenima ili ugroženima u svojoj sredini. Kako možete poticati različitost? Kako vi kao razred možete unijeti promjenu u nečiji život?

2. Na koje se načine možete kao Nehemija odlučno suprotstaviti nepravdi? Razmislite o sljedećem:

- a) Na koje se načine možete suprotstaviti nepravdi u domu?
- b) Na radnom mjestu?
- c) U školi?
- d) U društvu prijatelja?

3. U Nehemijino vrijeme tlačenje je bilo posljedica pozajmljivanja i naplaćivanja kamata, i dužničkog ropstva. Na što u današnjem svijetu (ili u svojem pozivu) trebamo paziti kako bismo izbjegli tlačenje drugih?

Čitanje Riječi

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Nehemija 8,8; Jošua 1,8; Ivan 5,39.40.

Središte proučavanja: Nehemija 8.

Ova pouka govori o tome koliko je važno proučavati Božju riječ. Izraelski vođe i narod pokazuju iznimnu ljubav prema Bogu i Njegovoj Riječi time što mnoge sate provode slušajući čitanje Pisma. Događaji u ovom poglavlju odvijaju se u sedmom mjesecu (Tišri), koji je značajan zbog tri sveta dana i blagdana koji su se slavili prvog, desetog i petnaestog dana u mjesecu (Blagdan truba, Dan pomirenja i Blagdan sjenica). Ezra i Nehemija su prvog dana, zajedno s drugim vođama, pozvali narod, uključujući i djecu, na skup na kojem su leviti čitali i tumačili Božju riječ. Narod je satima slušao izvještaje o svojem nasljedstvu i o Božjoj silnoj prisutnosti i vjernosti prema njima. Čitanje i objašnjavanje (i prevođenje) od strane levita duboko su ganuli narod. Slušanje poruka iz Petoknjižja osvjedočilo ih je u njihovu grešnost i u Božju svetost, što ih je nagnalo da zaplaču.

Nehemija i leviti ohrabрили su prisutne da ne plaču, da ne budu žalosni, već da se raduju u Jahvi zbog Njegove velike ljubavi prema njima. Zahvaljujući dugom čitanju Petoknjižja, narod je saznao da petnaestoga dana tog mjeseca trebaju proslaviti Blagdan sjenica. Zato su se ponovno okupili da proslave zaboravljeni i zapostavljeni blagdan svetkujući ga sedam dana. Za to su vrijeme živjeli u sjenicama na krovovima kuća, u svojim dvorištima ili na pojedinim mjestima u gradu i proučavali Božju riječ. Osmi dan završio je svečanim skupom.

DRUGI DIO: Komentar

Budući da su poglavlja 8—10 Knjige Nehemijine napisana u trećem licu umjesto u prvom, kao u ostatku knjige, moguće je da ta poglavlja imaju ulogu teološkog središta koje objašnjava stanje Židova i njihovu posvećenost Bogu. Događaji u ovim poglavljima vjerojatno su se odigrali nakon što je Nehemijina skupina stigla u Jeruzalem. Valja zamijetiti da se Ezra javlja u 8. poglavlju, dok se zajedno s Nehemijom spominje

samo u Nehemiji 8,9 i 12,26. Jasno je da je tema Nehemije 8—10 posvećenje Bogu čitanjem Pisma, priznanjem i obnavljanjem Saveza. Ezra se ponovno javlja u izvještaju jer je njegova uloga potaknuti narod da proučava Božju riječ, a ne gradnja u fizičkom smislu. Nehemija 1—6 (kao i Ezra 1—6) usredotočuje se na građevinske projekte, a zatim se pozornost usmjerava na izgradnju Božjeg naroda (Nehemija 7—13; naglašeno i u Ezri 7—10). Nehemija 8 pokazuje da čitanje Riječi ima ključno mjesto u iskrenom življenju u Božjoj prisutnosti.

Struktura 8. poglavlja Knjige Nehemijine

- A. Čita se Knjiga Zakona (Nehemija 8,1.2)
- B. Narod odgovara i klanja se Bogu (Nehemija 8,3-6)
- C. Razumijevanje pročitano g teksta (Nehemija 8,7.8)
 - D. Ovaj dan je svet: ne tugujte i ne plačite (Nehemija 8,9)
 - E. Radost Gospodnja vaša je snaga (Nehemija 8,10)
- D'. Ovaj dan je svet: ne budite žalosni (Nehemija 8,11.12)
- C'. Prigodom čitanja shvaćaju da trebaju boraviti u sjenicama (Nehemija 8,13-15)
- B'. Narod se odaziva i pravi sjenice (Nehemija 8,16.17)
- A'. Čita se Knjiga Zakona (Nehemija 8,18)

Čitanje Božje riječi

Čitanje Božje riječi važna je misao u 8. poglavlju Knjige Nehemijine. Zadivljujuće je što je narod satima slušao čitanje, od jutra do podneva (Nehemija 8,3), otprilike pet do sedam sati, što pokazuje njihovu spremnost da poslušaju Boga. Međutim, ovo vrijeme nije obuhvaćalo samo slušanje pročitanih tekstova, već i razumijevanje. “Razumijevanje” je najvažnija misao u poglavlju.

U poglavlju se riječ *bin*, “razumjeti”, ponavlja šest puta (Nehemija 8,2.3.7.8.9.12). Zanimljivo je koliko se često javlja ta riječ i misao. Pisac namjerno stalno iznova ponavlja pojam razumijevanja da bi privukao našu pozornost. Osim riječi *bin*, riječ *sakhal* koristi se dvaput i također znači “shvatiti”, kao i “biti mudar i razborit” i “razumjeti, posjedovati mudrost i razboritost” (Nehemija 8,8.13). Na početku poglavlja rečeno je da su se okupili svi koji “su bili sposobni da ga razumiju” (Nehemija 8,2), misleći na odrasle i djecu dovoljno staru da razumiju Pismo. Riječ nisu trebali samo poslušati i odmah zaboraviti, nego je ona trebala imati značenje i svrhu u njihovom životu, pomoći im da steknu veću mudrost i dožive promjenu. Stjecanje znanja ne svodi se na pamćenje lijepih pojmova i informacija. Znanje treba utjecati na naše cijelo biće.

Odgovor naroda

Riječi su na zadivljujući način izvršile određen utjecaj na skup i ljudi su zaplakali. Ono što su čuli iz Zakona utjecalo je na njihovo razumijevanje Boga i samim tim promijenilo način na koji će promatrati sebe i svijet. Slušanje Božje riječi pomaže nam da uvidimo stvari iz Božjeg kuta i sagledamo sebe kao grešnike. Ljudi danas, dok čitaju Stari zavjet, katkad pogrešno smatraju da pojedinci u ono vrijeme nisu mogli vidjeti Boga punog ljubavi: ali iz ovog teksta u Knjizi Nehemijinoj vidimo da je upravo suprotno. Sati provedeni uz Božju riječ, čitanje o Božjoj milosti i moćnim djelima, nije udaljilo narod od Boga, već ga je uvjerilo u Božju ljubav i milostivo djelovanje. Shvatili su da su nevjerni, a da je Bog vjeran. Ljepota i sila Pisma je u tome što nas Bog preko njega navodi i poziva da se okrenemo Njemu, pokazujući nam da je On Bog koji nas voli i koji čini najviše što može da nas spasi i vrati k sebi.

Vrijeme posvećeno Božjoj riječi vodi osobnom i zajedničkom buđenju. "Uistinu je živa i djelotvorna riječ Božja. Ona je oštrija od svakoga dvosjeklog mača i prodire do rastavljanja duše i duha, zglobova i moždine, i može suditi nakane i misli srca. I nema stvorenja sakrivena pred njim. Naprotiv, sve je golo i otkriveno očima onoga komu moramo dati račun." (Hebrejima 4,12.13) Čitanje Riječi prožima srce i um prisutnih i oni odgovaraju dubokim osjećajima. Osjećaju žalost jer su svjesni svojega grešnog stanja; ali na kraju pokazuju veliku radost zbog spoznaje Boga.

U ovom poglavlju nailazimo na još jednu važnu temu — ulogu vođa u buđenju. Promjena je počela kada su vođe sazvali zbor kao odgovor na Božju uputu iz Njegove Riječi. Najvjerojatnije su od Ezre i Nehemije učili o Bogu, a nepokolebljiva ljubav i posvećenost ovih vođa na njih je ostavila snažan dojam. Vođe su iskoristili okolnosti i olakšali prilike. Slijedili su Božje naloge, a zatim pripremili plan da se obrate narodu putem čitanja. Nisu stvari prepustili slučajnosti, već su organizirali ljude koji će čitati, objašnjavati i prevoditi Pismo da bi narod u što većoj mjeri shvatio ono što se iznosilo.

Želja vođa da uče od Ezre pokazuje također poučljiv duh i stav. Velika je tragedija kada narod smatra da sve zna i da ne treba ni od koga učiti. Nažalost, ovakav stav isključuje spremnost da nas Duh Sveti poučava. Biti otvoren za učenje, posebno od Boga, preduvjet je za unošenje promjena u svijet.

Radost Gospodnja

Prethodno prikazani vrhunac ili središte hijastičke strukture ovog poglavlja nalazi se u Nehemiji 8,10, gdje se ponavlja da “je ovo dan posvećen”, a zatim objavljuje: “Ne žalostite se.” Zašto? “Radost Jahvina vaša je jakost (*ma'oz*).” (Nehemija 8,10) Tripud je narodu rečeno da ne tuguje i ne bude žalostan, već da se raduje. *Ma'oz* znači “utočište, uporište i tvrđava”. U Pismu se ova riječ također prevodi kao “zaštita”, ali najčešće kao “krepost, grad ili utočište”. Na primjer, psalmist piše o Bogu kao našem utočištu, hridi i zaklonu (Psalam 31,4; 37,39; 43,2; 52,9). Riječ *kheduah*, “radost”, javlja se samo dvaput u Bibliji. Drugi primjer nalazi se u 1. Ljetopisa 16,27, u pjesmi u kojoj David hvali Boga u vrijeme kada je Kovčeg saveza bio smješten u Šator sastanka: “Slava je i veličanstvo pred njim, sila i radost u Svetišću njegovu.”

Blagdan truba započinjao je trubljenjem u šofar (ovnujski rog), označavajući početak priprema za Dan pomirenja; bilo je to vrijeme (deset dana) preispitivanja i pokajanja.

Da, Ezra i leviti pozivaju okupljene da prestanu tugovati i plakati jer je dan svet. Ezra kaže narodu da je radost koja dolazi od Gospodina njihova krepost, uporište i utočište. Ako žele biti čvrsto utvrđeni i snažni, trebaju imati “radost Jahvinu”. Zapazite također da su svetost i radost nerazdvojne. Radost dolazi od spoznaje da im je Bog oprostio. Ova radost Gospodnja trebala se pokazati u jelu i piću u krugu obitelji, uživanjem u jelima i međusobnom druženju. Osim toga, trebali su dijeliti hranu s onima koji nisu imali ništa spremjeno za gozbu. Vrijeme od deset dana bilo je odvojeno za preispitivanje uoči Dana pomirenja. Međutim, Ezra želi da narod shvati da nije nužno samo pokajanje. Podjednako je važno iskazivanje radosti zbog onoga što je Bog učinio pruživši im spasenje. Nisu trebali zaboraviti obećanje o spasenju, već mu se radovati.

TREĆI DIO: Primjena

Ezra je poučavao narod da snaga za svakidašnji život dolazi od radosti u Gospodinu. Ova pouka možda izgleda previše jednostavno. Kako je moguće da je najvažnije rješenje za naše svakidašnje probleme radovanje u Gospodinu?

Kada se usredotočimo na radost u Gospodinu bez obzira na to što se događa u našem životu, vjerujemo da je On dovoljno velik da riješi naše probleme. Ovakvo povjerenje u Boga podiže nas i ulijeva nam hrabrost da se suočimo sa svakim danom. Ne dopušta nam da klonemo i sažalijevamo sebe zbog okolnosti u kojima se nalazimo. Umjesto toga

pomaže nam da se usredotočimo na ono što Bog može učiniti i što je već učinio za nas na križu.

1. Sjetite se biblijskih osoba koje su se našle u teškim okolnostima, a ipak su smatrale da ih Bog vodi u nevoljama. Što možemo naučiti iz tih primjera?

2. Koliko je važan naš stav? Victor E. Frankl, austrijski psiholog koji je preživio holokaust, zapisao je: "Čovjeku sve može biti oduzeto osim jednog: posljednje ljudske slobode — da izabere svoj stav u svakoj okolnosti, da izabere svoj vlastiti put." (*Man's Search for Meaning: An Introduction to Logotherapy* [New York: Washington Square Press, 1963.], str. 104) Slažete li se s ovom izjavom? Razgovarajte o tome. Zašto naš stav toliko utječe na naš život?

Naš Bog koji oprašta

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Nehemija 9,17.

Središte proučavanja: Nehemija 9.

U 9. poglavlju Knjige Nehemijine zabilježena je molitva priznanja izraelskog naroda. Dvadeset četvrtog dana sedmog mjeseca Izraelci su se ponovno okupili kako bi se posvetili priznanju, molitvi i postu.

Dan ponovno započinje čitanjem Knjige Zakona. Razmišljajući o Božjoj riječi, osjećaju se krivima; narod se zajedno okreće Bogu kajuci se. Međutim, okupljeni se ne kaju samo za tadašnje grijehе, već i za grijehе koje je narod učinio u prošlosti.

Oni navode što su sve učinili njihovi predci od Abrahamovog vremena u trenucima kada nisu slijedili Boga. Prikazana su njihova nastojanja da hodaju s Bogom, čak i njihovo napuštanje Boga: ipak im Bog stalno iznova prilazi i spašava ih. Zadivljujuće je što ih čitanje Zakona navodi da povežu izvještaj o ljudskom porazu i Božjoj pobjedi. Molitva počinje i završava hvalama upućenim Bogu, kao i molbama da ih još jednom izbavi.

Podsjetili su se da će se Bog i dalje brinuti o njima kao što je to činio u prošlosti. Usprkos nevoljama koje su podnijeli u svojoj rodnoj zemlji dok su gradili Hram, zidove i grad, Bog ih vidi i neće ih napustiti. Na kraju se obvezuju da će sklopiti Savez s Bogom.

DRUGI DIO: Komentar

Struktura 9. poglavlja Knjige Nehemijine

1. Narod čita Knjigu Zakona (Nehemija 9,1-3)
2. Molitva priznanja (Nehemija 9,4-38 — Varaždinska Biblija)
 - a) Hvaljenje Boga (Nehemija 9,4-8)
 - b) Božja vjernost usprkos nevjernosti Izraela u Egiptu i u pustinji (Nehemija 9,9-22)
 - c) Božja dobrota usprkos nevjernosti Izraela u Kanaanu (Nehemija 9,23-31)
 - d) Hvale i molbe upućene Bogu (Nehemija 9,32-38)

Čitanje Knjige Zakona

Događaj je bio dobro pripremljen: leviti su čitali iz Pisma četvrtinu dana, a onda je sljedećih nekoliko sati narod priznavao svoje grijehе i pogreške i klanjao se Bogu. Zamislite to snažno iskustvo kada su čitali ili slušali Bibliju nekoliko sati, nakon čega je uslijedilo priznanje i proslavljanje Boga daljnjih nekoliko sati, što se čini skoro nevjerovatnim za tako veliki zbor. Takvo posvećenje zahtijevalo je iznimnu pozornost i veliku žeđ za Bogom.

Možda je želja da vide kako Bog djeluje nagnala narod da ustrajno traži Boga. Bili su zabrinuti. Njihova je briga prikazana molbom koju su iznijeli u molitvi: “Neka ne bude pred licem tvojim neznatna sva ova nevolja koja je snašla nas.” (Nehemija 9,32) Drugim riječima, okupljeni mole Boga da ne previdi što im se sve dogodilo: nisu dobrodošli u svojoj zemlji od strane okolnih naroda; podnijeli su progonstvo i naporno rade pokušavajući obnoviti voljeni grad. Mole Boga da se umiješa, da djeluje, vidi i čuje i odgovori. Na kraju zbora vođe pozivaju sve okupljene da ustanu. Počinju plakati pred Bogom i izgovaraju molitvu zabilježenu u Nehemiji 9,5-38, koja spada među najsnažnije molitve zabilježene u Bibliji.

Molitva priznanja

Zajednička javna molitva i priznanje zabilježeni u 9. poglavlju Knjige Nehemijine pokazuju duboko razumijevanje naravi grijehа, kao i svijest o nedovoljnoj ljubavi prema bližnjima. Okupljeni su postili i posuli se zemljom, što su bili vanjski znaci da su se ponizili pred Bogom. Ponižan pristup grijesima naroda iz prošlosti pokazao je da su povratnici iz sužanjstva shvatili kako lako mogu upasti u neposlušnost i nevjernost Bogu kao i njihovi očevi. Nisu željeli da se taj krug nastavi.

Izraelci su priznali grijehе naroda zbog kojih su bili odvedeni u sužanjstvo. Udaljili su Boga iz svojeg života, kao da su rekli: “Bože, ne želimo Te!” Budući da Bog poštuje naše želje i ne nameće se, dopustio je da narod iskusi posljedice tog odbacivanja. Što se događa kada odbacimo Boga možda je najbolje opisano u Knjizi proroka Ezekielа. Ezekiel prikazuje Boga koji odlazi od Izraelа nakon što je narodu slao opomenu za opomenom (Ezekiel 5,11; 8,6).

Kada Ga narod ne želi, Bog se povlači. Njegovo se prijestolje premješta prema Maslinskoj gori i pošto više nije prisutan u Jeruzalemu, nastupa uništenje (vidi Matej 23,37.38). Kada se Božja zaštita povuče, nastupa Sotona koji “obilazi kao ričući lav, tražeći koga da proždere” (1. Petrova 5,8).

Izraelci se sada osvrću na sve što su učinili kao narod. Bili su užasnuti činjenicom da nisu slijedili Boga. Štoviše, svaki pojedinac bio je svjestan svoje nedosljednosti u hodu s Bogom.

Ipak, zapazili su i dosljednu Božju vjernost. Kao i u Knjizi proroka Ezekiel, izvještaj ne završava Božjim odlaskom iz Jeruzalema (Ezekiel 43,1-5; 48,35); kada su bili prognani u Babilon, Bog odlazi s njima u Babilon. On nikada ne ostavlja svoj narod. Nakratko ih pušta da bi ih probudio i ponovno uspostavio zajednicu s njima, ali ih nikada ne ostavlja. Na kraju Knjige proroka Ezekiel On obećava da će ih vratiti u Jeruzalem i poči tamo s njima. Povratnici iz sužanjsva doživjeli su da se Bog vratio u izraelsku zemlju. Bio je s njima.

U Nehemiji 9,20 narod ističe da je Bog dao svojega “Duha dobrog” da ih urazumljuje (*sakhal*). Ova se riječ već javlja u 8. poglavlju i znači “shvatiti, biti mudar i razborit”. Bog daruje najbolje darove. Duh Sveti nije dan samo vjernicima u Novom zavjetu, već i vjernicima u Starom zavjetu. Bio im je dan da ih poučava i urazumljuje. To Duh Sveti čini za nas kada Mu dopustimo da nas “urazumljuje”. Bog je dao Izraelcima sve što su željeli i što im je bilo potrebno (Duha Svetoga, hranu, vodu, zemlju, pobjedu u ratu, zdence, vinograde, maslinike i voćnjake); pa ipak je narod uživao samo u onome što mu je Bog darovao, umjesto u Njemu samom. Nevjerojatno, kada su naišla teška vremena i kada je narod zavapio Bogu, On ga je ponovno čuo. Zašto? Zbog svoje velike milosti.

Molitva počinje obraćanjem Bogu — “Ti” (Nehemija 9,5.6) — i završava riječju “mi”, dok narod vapi Bogu u svojem očaju i slabosti (Nehemija 9,37.38). Kontrast između Božje dobrote i vjernosti i ljudske grešnosti ne može se preneglasiti. Priznanje grijeha mijenja prilike. Nakon poistovjećivanja s grijehom svojih očeva, konačno su izjavili: “... premda smo mi činili zlo.” (Nehemija 9,3 — Varaždinska Biblija)

Iako se kroz molitvu provlači tema pokajanja zbog grijeha, posebno je naglašena Božja milost. Riječ *rakhamim* znači “suosjećanje, milost i samilost”. Potječe od riječi *rekhem*, koja znači “majčina utroba”. Kao što majka njeguje svoje dijete i voli ga, tako riječ *rekhamim* pokazuje da Bog njeguje ljubav i suosjećanje prema svojoj djeci. Riječ “milost” ponavlja se šest puta u devetom poglavlju Knjige Nehemijine (Nehemija 9,17.19.27.28, dvaput u 31). Osim toga, riječ *khesed* javlja se dvaput (Nehemija 9,17.32). *Khesed* se obično prevodi kao “postojana ljubav”, ali se može prevesti i kao “dobrota” ili “milost”. Pojam Božje milosti i ljubavi suprotstavlja se nevjernosti naroda. Narod je upotrijebio sve što je imao za svoja vlastita postignuća, pa ipak ih Bog nije napustio. Klanjali su se drugim bogovima; pa opet ih Bog nije ostavio. Kao što u

Nehemiji 9,17 stoji: "Ali ti si Bog praštanja, milosrdan i blag, na gnjev si spor, a u milosrđu velik: i nisi ih ostavio!" Naš Bog je uvijek spreman oprostiti i promijeniti naš život.

Još jedan izraz koji leviti ponavljaju u molitvi glasi: "I ti si ih s neba uslišio." (Nehemija 9,27.28) Kad god je narod zavapio Bogu, uvijek ga je uslišao. Bog čeka da Mu se obratimo. Kad god to učinimo, On nas čuje. On ne zanemaruje naše suze ili molbe. Katkad nam se može činiti da Bog šuti zato što ne dobivamo odgovore kakve bismo željeli; međutim, On zastaje svaki put kada zavapimo, kao što je zastao zbog slijepog Bartimeja koji je dozivao Isusa jer je želio progledati (Marko 10,46-52). Bog se spustio na goru Sinaj da bi razgovarao sa svojim narodom, iako Ga je poslije odbacio i klanjao se zlatnom teletu. Zašto nas Bog beskrajno prati? Zato što želi biti pokraj nas. Izraelci se pozivaju na obećanje da nas Bog uvijek čuje. Budući da je čuo njihove pretke, vjerovali su da će i njih sada također čuti i uslišati. Tako je i bilo.

TREĆI DIO: Primjena

Kao što su Izraelci shvatili da mogu učiti iz iskustava i padova svojih očeva, i mi danas možemo učiti od Izraelaca.

1. Na koje postupke Izraelaca opisane u njihovoj molitvi i mi danas trebamo paziti?

2. Što je Bog učinio u vašoj prošlosti? Zapišite Njegovo djelovanje na listu papira ili nacrtajte vremensku crtu prema sljedećim uputama:

a) U glavnim crtama prikažite život svoje obitelji i njihovu zajednicu s Bogom. Ucertajte uspone i padove i označite ih. Idite unatrag koliko vas sjećanje služi bilježeći što se dogodilo u obitelji. Označite trenutke kada su članovi obitelji prihvatili Krista. Što zapažate na osnovi crteža?

b) Sada na listu papira učinite isto za svoj život.

1. Zapišite u kojim trenucima jasno vidite Božje vodstvo.

2. Primjećujete li kakve uzročno-posljedične veze? Ako primjećujete, koje su?

Iako su naši padovi stvarnost, imamo nadu da je Isus milostiv prema nama i da nas pokriva svojom pravednošću. Kao što su Izraelci imali obećanje o Božjoj velikoj milosti, imamo ga i mi danas. Što možete staviti u Božje ruke znajući da je Bog pun milosti i ljubavi prema vama?

Bog i Savez

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Nehemija 10,1; 10,40

Središte proučavanja: Nehemija 10.

Savez je bio najveći čin u uspostavljanju odnosa između Boga i Njegovog naroda. Izraelci su prvo proučavali Pismo, što je dovelo do priznanja krivnje i ispovijedanja grijeha (Nehemija 8; 9). Nakon priznanja, hvaljenja i molbi, izvršena je obnova Saveza. Prvo ga je potpisao Nehemija, a zatim osamdeset tri glavara iz naroda. Glavari su stavili pečat na dokument, a ostali ljudi “se obvezali prisegom i zakletvom da će stupati prema Zakonu Božjem” (Nehemija 10,30). Obećali su potom svoju vjernost Bogu izgovarajući četiri zakletve. Zakleli su se 1) da neće sklapati brak s pripadnicima drugih naroda, 2) da će vjerno svetkovati subotu, 3) da će oprostiti sve dugove i 4) da će se brinuti o Hramu (uključujući davanje desetina i darova).

Drugim riječima, potpisivanje Saveza nije bilo dovoljno. Znali su da ono mora biti praćeno djelima. Njihova posvećenost Bogu morala je biti primjetna pa su zato ponovno kao sveti narod uveli važne aspekte zajednice s Bogom. Upravo su u odnosu s Bogom i odlučnim ponašanjem trebali uzrasti kao Božji narod. Odlučujući oblik vjernosti Bogu i razvijanja ispravnih navika jest redovno i ustrajno upućivanje molitava Bogu da nas promijeni i pomogne nam. Uz Njegovu pomoć i usredotočenostu na Njega možemo razviti dobre navike i držati se ispravnog puta. Židovi nisu prepustili svoj rast slučajnosti, već su marljivo pravili planove određenih aktivnosti koje će ih držati utemeljenima u Bogu.

DRUGI DIO: Komentar

Tematska struktura 10. poglavlja Knjige Nehemijine

1. Glavari pečate Savez (Nehemija 10,1-28)
2. Narod obećava da će hoditi po Božjem zakonu (Nehemija 10,29-30)
3. Obećanja Saveza (Nehemija 10,31-40)
 - a) Neće ulaziti u miješane brakove (Nehemija 10,31)
 - b) Svetkovat će subotu (Nehemija 10,32a)

c) Oprostit će dugove (Nehemija 10,32b)

d) Služba u Hramu (Nehemija 10,33-40)

I. Porez za Hram (Nehemija 10,33.34)

II. Drva (Nehemija 10,35)

III. Prvine (Nehemija 10,36-38a)

IV. Desetina (Nehemija 10,38b-39)

V. Darovi (Nehemija 10,40a,b)

VI. Sažeta izjava: “Nećemo više zanemarivati Doma Boga svojega.”
(Nehemija 10,40c)

Od stvaranja do ponovnog stvaranja

Biblijski izvještaj o stvaranju počinje u 1. poglavlju Postanka i obuhvaća niz od sedam dana. Vrhunac izvještaja o stvaranju, poznatog pod nazivom Prvi izvještaj o stvaranju, jest sedmi dan subota. Ovaj izvještaj govori ljudima da smo stvoreni i ovisni o Bogu i da trebamo živjeti u zajednici s Njim. Drugo poglavlje Postanka opisuje stvaranje iz malo drugačijeg kuta, ali i dalje u okviru niza od sedam, dostižući vrhunac uspostavljanjem horizontalnog odnosa (čovjek prema čovjeku) u braku prvog para. Nažalost, Božje djelo stvaranja bilo je zbog grijeha narušeno od strane ljudskog roda kada su prekinuli svoju zajednicu s Bogom zbog pokušaja da žive samostalnim životom. Odbacivanje Božje prisutnosti u životu brzo je uvelo svijet u stanje pokvarenosti, sve dok se Bog nije bio primoran umiješati puštajući potop kako bi zaustavio lavinu zla; u suprotnom, ubrzo ne bi bilo nikoga koga bi mogao spasiti.

Kad je u pitanju Bog koji je vjeran svojoj Riječi, zahvalni smo što uvijek postoji novi početak; On ponovno stvara nakon potopa u Noino vrijeme. Bog čuva ostatak i preko njega će donijeti spasenje. Ovaj izvještaj o ponovnom stvaranju, napisan u nizu od sedam, dostiže najvišu točku činjenjem Saveza (Postanak 8,1—9,17). Iako je Bog morao početi ispočetka mnogo puta (babilonska kula, Abraham, Mojsije itd.), Savez je ostao središte odnosa između Boga i ljudskog roda.

Prema tome, Savez između Boga i ljudi važan je element ponovnog stvaranja u koje je Bog uključen još od čovjekovog pada. Savez je uspostavljanje zakonskog odnosa između Boga i ljudi. To je pokušaj obnavljanja narušenog odnosa između Boga i ljudskog roda. On je nužan jer čovječanstvo ne vjeruje Bogu. Kada ljudi imaju povjerenja jedni u druge, nije im potrebna administracija ili pravni sporazumi da bi jamčili jedni drugima da će svaka strana u ugovoru ispuniti svoja obećanja. Međutim, Bog zna da Mu ljudi teško vjeruju. Zato je pronašao način da nam pokaže da je On uvijek vjeran. Savez je način na koji nam Bog pokazuje

da je ozbiljan u svojim namjerama. Bog uvijek čini prvi korak. On je začetnik Saveza; On uspostavlja Savez s nama.

Sklapanje Saveza

Savez je pravni dokument, sastavljen između dviju strana prema hetitskim pravilima (obično između vrhovnog vladara i njegovih podanika), koji zajednicu čini obveznom. Najbolji primjer kako se savez sklappao u mezopotamskoj kulturi nalazimo u 15. poglavlju Postanka, gdje Bog sklappa Savez s Abrahamom.

Abraham slijedi utvrđeni običaj uspostavljanja saveza između dviju strana. Doslovni prijevod za sklapanje saveza je “sječenje”, jer obuhvaća “sječenje” životinja. Ovisno o tome koliko je podanik (sluga) bio bogat, donosio je različite životinje koje su rasijecane napola. Podanik je rasjećao životinju napola, a zatim je činio savez s vladarom. Budući da je Abraham bio imućan, donio je junicu, jarca, kozu, grlicu i golubića (Postanak 15,9). Rasjekao je svaku životinju po sredini i postavio dijelove jedan nasuprot drugom na zemlju, ostavljajući stazu između njih. Ptice su zbog svoje male veličine ostale cijele i postavljene su jedna nasuprot drugoj.

Zadatak podanika bio je da sada prođe između rasječenih dijelova i izjavi: “Neka se meni učini ono što je učinjeno ovim životinjama ako prekršim savez.” Vladar nije prolazio između rasječenih dijelova jer je to činila samo ona osoba koja je imala niži položaj u tom odnosu. Dakle, prema običaju, Abraham je kao podanik trebao proći između rasječenih dijelova, mada u tekstu nije posebno spomenuto da je to učinio.

Međutim, premda bismo očekivali da će izvještaj završiti ovim činom i da je Savez potpun, Bog ne okončava potvrdu Saveza u tom trenutku. Dok sunce zalazi, Abraham iznenada vidi kako “zadimljen žeravnjak i goruća zublja prođu između onih dijelova”. U Starom zavjetu dim i oganj prikazuju Boga (dim kao Božja prisutnost spušta se na planinu, a stup od ognja javlja se u pustinji; poslije, u Novom zavjetu, spominju se ognjeni jezici [Djela 2] itd.) Što to znači? Da je Bog osobno prošao između dijelova životinja. On nije očekivao da Abraham prođe i da zakletvu; sam Bog se zakleo: “Ako prekršim ovaj Savez, neka budem rasječen napola kao ove životinje.” Ljudi su bili ti koji su stalno iznova kršili Savez. Na kraju je upravo Bog bio “rasječen” na križu i umro za grešne ljude da bi pokazao svoju vjernost i nevjerojatnu ljubav. Bog nikada nije prekršio Savez; ali pošto mi jesmo, On je zauzeo naše mjesto i bio rasječen napola; Bog je umro umjesto nas.

Bog čini Savez s nama da bi pokazao svoju posvećenost i dobrotu prema nama. Iako mi narušavamo zajednicu s Njim, On je neprestano nastojao popraviti. On nas želi vratiti k sebi (Izlazak 19,4; Ivan 12,32).

Obećanja Saveza

Hebreji u Nehemijino vrijeme shvaćaju da je Bog vjeran. Žele se obvezati da će biti Božji sveti narod. Glavari potpisuju dokument svjedočeci da žele biti vjerni Bogu. Zatim se ostatak Izraelaca slaže s ovim i priseže da će slijediti Božji zakon. Svjesni su da odgovornost hoda s Bogom leži na njima; ali hod s Bogom ne može se svesti samo na razgovor; u pitanju su konkretna djela. Narod mora biti poslušan Božjem nauku.

Prema tome, nakon što je narod pokazao namjeru da bude poslušan, ostatak poglavlja posvećen je opisivanju pojedinosti njihovih obećanja Bogu. 1) Neće stupati u miješane brakove s pripadnicima okolnih naroda i neće davati svoju djecu za one koji nisu posvećeni Bogu. 2) Neće kupovati niti prodavati subotom i smatrat će je svetim, posebnim danom, shvaćajući da se kupovanje i prodaja obavljaju u ostale dane u tjednu. 3) Svake sedme godine oprostit će sve dugove i ostaviti da se zemlja odmara, kao što je naloženo u 25. poglavlju Levitskog zakonika, u Jubilejskoj godini. Konačno, 4) usredotočit će se na obnavljanje službe u Hramu brinući se o levitima i svećenicima davanjem desetina i darova i uređujući sve ostale prinose vezane za Hram. Svećenici su trebali primati desetinu od desetine. U ranim danima, kada su leviti bili puno brojniji od svećenika, bio je to veliki iznos; ali do Nehemijinog vremena ostala je tako mala skupina levita da je desetina od desetine bila nedovoljna. Činjenica da su svećenici pristali na ovaj dio pokazuje njihovu nesebičnost i ponizan stav. Ono što su zbor i sluge poduzeli u Hramu pokazatelj je svesrdne posvećenosti Bogu.

TREĆI DIO: Primjena

Savez s Abrahamom

1. Zamislite prizor sklapanja Saveza između Boga i Abrahama koristeći se sa svih pet osjetila. Sada odgovorite na sljedeća pitanja:

- a) Kakav bi se miris osjećao na tom mjestu?
- b) Što biste čuli?
- c) Što biste okusili?
- d) Što biste vidjeli?
- e) Kako biste se osjećali?

2. Što mislite o onome što je Bog učinio prolazeći između rasječenih dijelova životinja u 15. poglavlju Postanka? O čemu je Abraham razmišljao dok je Bog “sjekao” Savez s njim? Što vama znači Božje sklapanje Saveza s Abrahamom?

Nehemijin Savez

1. Zašto su Izraelci posebno dali ta četiri obećanja? Što je važno u vezi sa svakim od njih?

2. Zajednica se vratila na početak: radovali su se, tugovali i dali obećanje Bogu. Kada je dao ova nova obećanja, izraelski ostatak radovalo se budućnosti, uvijek imajući na umu da im Bog mora pomoći u hodu s Njim i dati im snagu i veću želju da Mu ostanu posvećeni. Kakva obećanja vi možete dati Bogu? Što možete učiniti kako biste bili sigurni da ispunjavate svoja obećanja dok gledate u budućnost ispunjenu dubljom zajednicom s Bogom? Kakvu ulogu Duh Sveti ima u vašoj posvećenosti?

Kušnje, nevolje i popisi

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Nehemija 10,29.

Središte proučavanja: Ezra 2; 8; Nehemija 7; 10; 12.

U devetoj pouci proučit ćemo nekoliko popisa i rodoslovlja što ih nalazimo u Knjizi Ezrinoj i Nehemijinoj. Popisi obuhvaćaju rodoslovlja onih koji su se vratili u Judeju sa Zerubabelom (Ezra 2, Nehemija 7), a zatim s Ezrom (Ezra 8), kao i nabranje posuda i predmeta koje je Šešbasar (Zerubabel) vratio u Dom Gospodnji (Ezra 1,7-11) nakon što ih je Nabukodonozor odnio u Babilon. U 12. poglavlju Knjige Nehemijine navodi se popis svećenika i levita kako bi se pokazalo da se pravo bogoslužje može nastaviti. Pozornost posvećena takvim detaljima svjedoči o Božjoj brizi čak i kad su u pitanju sitnice u našem životu. Štoviše, svaki od ovih popisa uči nas određenim poukama. Nabranje posuda iz Hrama vraća nas na Baltazarovu gozbu, koji namjerno vrijeđa Boga koristeći ove svete predmete na svojoj gozbi (Daniel 5). S druge strane, Kir poštuje Boga i Njegov narod šaljući predmete po narodu natrag u Jeruzalem. Rodoslovlja podsjećaju čitatelja da Bog ne zaboravlja svoj narod, da On čuva njegove obitelji i da svaka obitelj ima određenu ulogu u Božjem djelu. Nažalost, iz popisa se također vidi da se malo Izraelaca vratilo u Izrael. Većini je bilo udobno u novim domovima i kulturi i nisu željeli krenuti na putovanje u Obećanu Zemlju. Oni koji su se vratili pokazali su hrabrost i povjerenje u Božje vodstvo usprkos nesigurnim uvjetima u kojima se zemlja obnavljala.

DRUGI DIO: Komentar

Rodoslovlja

U Ezri 2 i Nehemiji 7 navodi se ista skupina povratnika. Ponavlja se nabranje svih ljudi koji su se na kraju vratili u Izrael i koji su došli sa Zerubabelom i Ezrom. Konačan broj cijele skupine koja se vratila u Izrael iznosi 42.360 (Ezra 2,64; Nehemija 7,66). Međutim, ova je brojka zbnjujuća jer je znatno veća od zbrojeva u ta dva poglavlja:

Popis izgnanika

Ezra 2

Nehemija 7

Izraelski narod	24.144	25.406
Svećenici	4.289	4.289
Leviti, pjevači, vratari	341	360
Sluge u Hramu (potomci Salomonovih slugu)	392	392
Ljudi koji nisu imali dokazano podrijetlo	652	642
Ukupno	29.818	31.089

U oba teksta, u Ezri 2 i Nehemiji 7, konačan broj je isti (42.360), ali ako se broji malo drugačije. Kako možemo objasniti ovo neslaganje? Postoji nekoliko mogućnosti. Moguće je da ukupan broj obuhvaća svećenike nepoznatog podrijetla (Ezra 2,61-63) i da još neke skupine nisu spomenute. Međutim, krajnja poruka potpuno je jasna: Bog poznaje svoje i nikoga neće zaboraviti (2. Timoteju 2,19).

U Ezri 2 i Nehemiji 7 navode se različite kategorije ljudi koji su se vratili i utvrđuju se imena obitelji, njihovih starješina i predstavnika. Koje su posebne kategorije ljudi navedene? Svećenici, leviti, pjevači, netinci (sluge u Hramu), vratari, sinovi Salomonovih slugu, kao i oni koji nisu mogli dokazati da su Izraelci, ali su bili prihvaćeni u narodu, samo nisu bili dio svećenstva (Ezra 2,59-63). Različite skupine posebno ukazuju na različite uloge koje su Židovi imali radeći za Boga. Svakome od nas dani su drugačiji darovi i zadaci na osnovi snage, darova i talenta koje nam je Bog dao. Svakoga je od nas drugačije stvorio da bismo zajedno činili jedno cjelovito tijelo vjernika. Pjevači su bili isto toliko važni kao i svećenici, jer su vodili narod u bogoslužju. Sluge u Hramu imali su važan posao da Hram održavaju čistim i urednim. Također su pomagali levitima u njihovim dužnostima.

Popis životinja

Zanimljivo je da su na ovom popisu ljudi koji su se vratili iz babilonskog sužanjstva nabrojene i životinje: 736 konja, 245 mazgi, 435 deva i 6.720 magaraca (Ezra 2,66.67). Ovo nabranje mogli bismo protumačiti kao snažan dokaz da se Bog brine i o životinjama. Bog u cijeloj Bibliji pokazuje zanimanje za sva živa bića. Bog je spasio životinje u Noinoj korablji (Postanak 7,2.3.8). Nije uništio Ninivu ne samo zato što su se ljudi pokajali, već zato što su i životinje tamo živjele (vidi Jona 4,11). Štoviše, Bog je prigodom stvaranja ljudima dao svečanu odgovornost da Ga predstavljaju i brinu se o svijetu koji je stvorio (Postanak 1,28). Iste riječi ponovljene su nakon potopa, mada uz određene poteškoće (Postanak 9,2), jer je sada u životinje bio usaden strah od ljudi.

Popis svećenika

U 8. poglavlju Knjige Ezrine, književnik Ezra bilježi rodoslovlja onih koji su s njim napustili Babilon. S Ezrom se vratilo samo oko pet do šest tisuća ljudi. Ezru je najviše zanimalo rodoslovlje svećenika s obzirom na to da je i sam bio svećenik, ali i zato što su svećenici imali važnu ulogu u obavljanju službi u Hramu. Prema tome, on započinje izvještaj prateći Pinhasove (Eleazarov sin) i Itamarove sinove, koji potječu od velikog svećenika Arona. Zatim prati političku lozu kralja Davida preko Hatuša, a zatim se u ostatku izvještaja osvrće na obične građane. Spomenuto je točno dvanaest plemena, što čitatelje podsjeća na dvanaest Izraelovih plemena. Iako se dvanaest plemena nije vratilo u cjelini, mali broj Židova koji je to učinio bio je podjednako važan kao da je dvanaest plemena i dalje bilo netaknuto. Jedna od pouka ovog rodoslovlja jest da će Bog bdjeti nad povratnicima kao što nikada nije napustio dvanaest izraelskih plemena.

Nakon što Ezra okuplja narod kraj rijeke Ahave da bi otpočeli putovanje u Jeruzalem, postaje žalostan jer leviti nisu došli. Oni koji su trebali poučavati narod o Bogu i koji su imali najveću ulogu u obnavljanju naroda u njihovom "hodu s Bogom" nisu se namjeravali vratiti u izraelsku zemlju. Zato Ezra poduzima određene korake. On poziva devet glavara i još nekoliko ljudi koji su predstavljeni kao "učitelji" (Ezra 8,16) i nalaže im da odu k čovjeku po imenu Idon u Kasifji i da od njega zatraže da im pošalje levite i pojedine netince. Ne zna se mnogo o Idonu ili mjestu Kasifji, osim da je bilo gusto naseljeno Židovima. Ezra tada hvali Boga jer je Idon poslao 38 levita i 220 netinaca, koji su bili postavljeni da služe levitima i pomažu u Hramu. Skupina svećenika odgovorila je na poticaj Duha Svetoga i odlučila se pridružiti skupu na rijeci Ahavi.

U Nehemiji 12 zabilježena su imena svećenika i levita od vremena prvog povratka iz Babilona pa sve do vremena Ezre i Nehemije. Zapisivanje imena ukazuje na važnost svećeničkih obitelji. Izvještaj o posvećenju jeruzalemskog zida slijedi odmah nakon nabranjanja svećenika i levita, jer prije samog izvještaja mora biti utvrđeno da narod ima dovoljno posvećenih i pobožnih službenika potrebnih za posvećenje.

Popis zlatnih i srebrnih predmeta

Prije nego što su otišli u Jeruzalem, Ezra je proglasio post i molitvu. Nije zatražio pratnju od kralja; umjesto toga proveo je vrijeme na koljenima. Znao je da im treba zaštita na putovanju, da ih Bog treba izbaviti od razbojnika i pljačkaša. Prije polaska u Jeruzalem, Ezra je podijelio predmete i darove za Hram između dvanaest svećeničkih gla-

vara. Popis ovih predmeta zabilježen je u Ezri 8,24-30. Srebrni i zlatni predmeti bili su dragovoljni darovi Bogu. Kada su primili predmete, Ezra im se obratio: "Vi ste Jahvi posvećeni; ovo je posuđe posvećeno, ovo srebro i zlato dragovoljno je darovano Jahvi, Bogu otaca vaših." (Ezra 8,28) Pojam svetosti bio je ključan u Knjizi Ezrinoj, jer su povratnici trebali posvetiti svoj život Bogu i postati Njegovi predstavnici na Zemlji. Ezra i glavari željeli su ispraviti zla djela koja su učinili njihovi očevi. Izvršavali su Božju zadaću i namjeravali su to ostvariti potpunom posvećenošću Njemu.

Popis životinja za žrtvu paljenicu

Na kraju ovog izvještaja, kada izgnanici stižu u Jeruzalem, nalazimo još jedan popis. Sastoji se od životinja koje su bile prinesene Bogu kao žrtve paljenice nakon što su povratnici sigurno stigli u svoj novi dom (Ezra 8,35) Narod prinosi dvanaest junaca, devedeset šest ovnova, sedamdeset sedam janjaca i dvanaest jaraca. Nevjerojatan broj životinja prinesenih na žrtvu paljenicu ukazuje na zahvalnost povratnika. Bili su zahvalni za Božju zaštitu jer su shvatili da nije slučajno što su sigurno stigli u Jeruzalem. Radovali su se budućim danima. Budući da se Bog pobrinuo za njih na putu, znali su da On ima plan o napretku Izraela.

TRČI DIO: Primjena

1. Osvrnite se na popise koji su prethodno spomenuti i razmislite kakve još pouke možemo naučiti iz njih.

a) Odgovorite na sljedeća pitanja:

1. Zašto je književnik smatrao da je važno napraviti te popise?

2. Zašto je Bog sačuvao ove izvještaje?

3. Što oni znače za nas danas?

4. Koje još Božje osobine možete zapaziti u njima, osim da se brine o nama i obraća pozornost na detalje?

2. Svetost je bila važan pojam za svećenstvo kao i za izraelski narod. U cjelini, to je razlog zašto je bilo potrebno sačuvati izvještaje o svim svećenicima i levitima. U cijelom Starom zavjetu Bog poziva sav svoj narod da bude svet jer je On svet (Levitski zakonik 19,2). Biti svet jer je Bog svet znači brinuti se o moralnoj neporočnosti.

a) Je li svetost i sveto življenje i danas važno? Ako jest, zašto?

b) Izdvaja li se moralno čestita osoba u današnjem svijetu?

c) S obzirom na to da mi nemamo starozavjetni Hram i svećenstvo, što možemo učiniti da mi, kao adventistički kršćani, budemo potpuno posvećeni Bogu i da živimo svetim životom?

Proslavljanje Boga

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Ezra 3,11.

Središte proučavanja: Nehemija 12,27-47.

Da bi se pružio autoritet svećenstvu iz Jeruzalema, 12. poglavlje Knjige Nehemijine počinje nabranjem levita i svećenika od babilonskih vremena do Ezre i Nehemije. Kada je utvrđeno da Židovi imajuiskusne ljude za službu u Hramu, sljedeći dio poglavlja usredotočuje se na službu posvećenja jeruzalemskog zida. Međutim, ne osigurava zid sigurnost, već Bog. Prema tome, narod nije siguran ako ga Bog ne zaštiti. Izraelci su često posvećivali predmete ili građevine ne bi li priznali da sila ne počiva u predmetu, već u Bogu (Psalam 127,1.2).

Službu posvećenja jeruzalemskog zida započela su dva velika zbora koja su se odvojeno kretala kroz Jeruzalem i na kraju se sastala u Hramu. Bile su prinisene “velike žrtve”, a narod se veselio “velikom radošću”. Radovao se toliko glasno da su čak i udaljeni neprijatelji čuli slavlje povodom završetka zida. Poslije je Nehemija podijelio odgovornosti u Hramu kako bi prinosi bili uređeni prema zakonu koji se odnosio na sve levite i slugu koji su služili u Hramu. Narod je bio uzbuđen što je služba u Hramu ponovno uspostavljena. Željeli su biti sigurni da su osigurana sredstva za one koji služe Gospodinu ne samo u tadašnjem trenutku, nego i ubuduće.

DRUGI DIO: Komentar

Očišćenje

Prije nego što su izvršili posvećenje zida, svećenici i leviti su se očistili, kao i narod, gradska vrata i zid. Obredi očišćenja uobičajeni u Izraelu simbolički su prikazivali očišćenje od grijeha i posvećenje. Obredi su uglavnom obuhvaćali pranje odjeće i kupanje (Izlazak 29,4; 40,12-15; Levitski zakonik 16,20-28; Brojevi 19,7).

U Izraelu je postojalo nekoliko vrsta obreda očišćenja. Najvažniji obred očišćenja obavljao se za svakoga tko je došao u dodir s mrtvim tijelom. S obzirom na to da smrt odražava stanje koje je posljedica

grijeha, osoba ili osobe morale su se podvrgnuti posebnom očišćenju opisanom u Brojevima 19. Svećenik bi spalio crvenu junicu bez mane, čiji je pepeo stavljan u posudu s vodom. Čista osoba uzimala je izop, umakala ga u vodu, a zatim škropila predmete ili ljude koji su se smatrali nečistim. Ako voda očišćenja nije bila škropljena po onima koji su bili nečisti, njihova je nečistoća ostajala na njima (Brojevi 19,13).

Na Dan pomirenja, svećenik koji je obavljao čišćenje Svetišta i prinosio žrtve za svoje grijehe i grijehe naroda, mijenjao je svoju odjeću. Prije nego što će obući "posvećeno ruho", oprao bi svoje tijelo (Levitski zakonik 16,4). Nakon završetka službe svećenik je skidao "posvećeno ruho" i još jednom okupao svoje tijelo (Levitski zakonik 16,23.24). Osoba koja je puštala žrtvenog jarca činila je isto prije povratka u izraelski tabor (Levitski zakonik 16,26).

Osim ovog očišćenja, postojalo je i očišćenje svećenika (Izlazak 29,1-9) koji su prali svoje ruke i tijelo (Izlazak 30,17-21; 40,12-14.30-32); očišćenje od gube (kao što grijeh vodi u smrt, tako i guba završava smrću [Levitski zakonik 13,6.34]); tjelesni izljevi (Levitski zakonik 15,1-30; Ponovljeni zakon 23,10.11); čišćenje levita (Brojevi 8,5-7). Pošto su svećenici i leviti sudjelovali u posvećenju zida, izvršili su očišćenje prvo pranjem ruku i stopala, i možda tijela. Zatim su očistili ljude, od kojih se najvjerojatnije tražilo da se okupaju, a možda čak i da operu svoju odjeću. Osim toga, u Bibliji se spominje da su bila očišćena gradska vrata i zid, što znači da su bili pošćekropljeni vodom.

Voda očišćenja nije bila čudesna sama po sebi, već je Božja riječ objavila da se narod obredom očišćenja čisti od grijeha i smrti. Obred je služio kao simbol čistoće. Svetost i čišćenje od grijeha bili su važni prigodom pristupanja Bogu u obredu posvećenja. Obred očišćenja pokazivao je da je Kristova krv očistila i pokrila narod. Služba očišćenja uključivala je oprost grijeha. Kada se narod ponizio pred Bogom i okupao, priznao je da mu je potrebna pomoć; da mu je potrebno da ga Bog očisti. Bog ih je morao učiniti cijelima i svetima, jer svojim djelima to nisu mogli sami postići; ipak, Bog je zahtijevao da se obavi postupak pranja kao vidljivi podsjetnik Njegove preobražavajuće sile u životu Njegovog naroda.

Velika radost

Glavni dio obreda posvećenja obuhvaćao je glazbu i bogoslužje. Kao prvo, leviti i pjevači okupljali su se u Jeruzalemu; mnogi od njih živjeli su izvan Jeruzalema, a u grad su dolazili samo kada je bio njihov red za službu. Svećenici, leviti i pjevači proslavljali su Božju skrb o njima izražavanjem zahvalnosti (riječima priznajući što je Bog učinio) i pjeva-

njem hvalospjeva Njemu na slavu. Harfe i drugi žičani instrumenti pratili su dva velika zbora dok su pjevajući odvojeno prolazili Jeruzalemom, i koji su se na kraju ponovno udružili u Hramu i glasno pjevali (Nehemija 12,42). Izraz doslovno kaže da su se pjevači čuli. Njihova radost nije mogla biti ograničena ili potisnuta budući da je bila iskazana glasnim riječima hvale. Glasno su pjevali jer su bili preplavljeni radošću zbog brzog završetka zida i načina na koji je Bog ostvario uspjeh za njih.

Kada su položili temelj za Hram nakon povratka iz babilonskog sužanjstva 537./536. g. pr. Kr., narod, svećenici i leviti hvalili su Gospodina (Ezra 3,10.11). Isto se dogodilo u Nehemijino vrijeme nakon završetka jeruzalemskog zida. Svi su hvalili Gospodina, a dva spomenuta zbora izrazila su zahvalnost Gospodinu za završen posao (Nehemija 12,31.38).

Narod se veoma radovao. Redak 43 doslovno kaže da ih je Bog *samach* (razveselio) velikom *samach* (radošću). Riječ *samach* javlja se pet puta u tom jednom retku. Jednom se javlja u 44. retku, kada se narod raduje zbog svećenika i levita koji su služili u Hramu. Zatim se ponovno spominje u 27. retku koji služi kao uvod u cijeli izvještaj, navodeći da je narod pozvao levite da proslave posvećenje radošću (*samach*).

Prema tome, ova riječ se u poglavlju pojavljuje točno sedam puta, što bi trebalo pokazati čitateljima da je u pitanju nešto važno. Broj sedam u Bibliji je broj punine, završetka i savršenstva. Dakle, *samach*, radost koju narod doživljava je potpuna. Bog ih je razveselio. Njihov čin veselja pokazuje što je istinska radost u životu, jer su se oni radovali zbog onoga što je učinio Bog. I nama se upućuje poziv da slavimo ono što Bog čini u našem životu ne previđajući Njegova djela dobročinstva i da ih ne uzimamo kao nešto što se samo po sebi razumije. Mi trebamo slaviti Njegovu providnost. Priznanje Božjih blagoslova i vodstva navodi nas na zahvalnost i emocionalnu stabilnost. Zahvalnost nas čini sretnima i pobjedonosnima.

Radost je odlučujući aspekt bogoslužja, kao i štovanje Boga, koje može biti definirano kao iskustvo divljenja prigodom osobnog susreta s Bogom. Ravnoteža između radosti i štovanja vrlo je važna, ali se ipak nažalost često previdi. Ako se na bogoslužju iskazuje štovanje Boga, ali ne i radost, ono postaje suhoparno i usiljeno. S druge strane, kada je prisutna samo radost, a nema štovanja, bogoslužje naginje tome da bude ispunjeno emocionalnošću, a ne istinom. Prema tome, naše bogoslužje mora obuhvaćati obje strane. Štovanje i radost zajedno stvaraju pravo ozračje na bogoslužju. Izraelci su shvatili potrebu za ovom ravno-

težom dok su se glasno radovali cijelim srcem, i u isto vrijeme hvalili Boga zbog onoga što je učinio. Njihovo bogoslužje temeljilo se na istini i Božjim djelima, ne na emocijama. Pojedinci koji dolaze na bogoslužje da bi doživjeli “duhovno ushićenje” promašuju bit hvaljenja Boga. Naše bogoslužje uvijek mora biti utemeljeno na Isusu, a ne na našim osjećajima: pa ipak su Izraelci njegovali osjećaj radosti i sreće dok su hvalili Boga. Ovaj osjećaj radosti bio je od Boga i temeljio se na istini o Bogu i o tome što je učinio. Traženje Boga u životu kao i služenje Njemu drži nas utemeljenima u Njegovoj milosti i zahvalnosti.

TREĆI DIO: Primjena

Očišćenje

Obredi očišćenja prikazuju očišćenje od grijeha, pripremu za dolazak pred Boga i priznanje da smo bez Njega “prljavi”. Iako mi danas nemamo obrede očišćenja, na koji način možemo primijeniti načelo koje se krije iza ovog obreda? Možemo doći k Bogu onakvi kakvi smo, ali ne na bilo koji način. Kako trebamo pristupiti Bogu? Što moramo učiniti da bismo se ponizili pred Njim? Na koje načine možemo pokazati ovakav stav u svojem životu danas?

Radost

1. Pročitajte Psalam 136, koji obiluje riječima hvale upućene Bogu. Čemu nas ovaj psalam uči o bogoslužju? Koje su različite situacije opisane u trenutku kada pristupamo Bogu? Zbog čega sve psalmist proslavlja Boga?

2. Kako vaša crkva može hvaliti Boga obraćajući pozornost na ravnotežu između radosti i štovanja?

3. Pjevači i svirači u Starom zavjetu imaju istaknutu i važnu ulogu u bogoslužju i službama u Hramu. Kako danas možemo u svojoj crkvi cijeliti one koji se bave glazbom?

a) Razmislite o načinima na koje vaša crkva ili uzdiže glazbenike kao Božje slugе ili ih potiskuje u stranu, pa možda čak i obeshrabruje. Kako na značajne načine i s poštovanjem vaša crkva može uključiti pijaniste i druge skupine u bogoslužje?

b) Razmislite na koje sve načine kao crkva možete pomoći glazbenicima i pjevačima da shvate da njihovi bogomdani darovi obogaćuju službu u crkvi i čine je još vrednijom.

4. Ako vam nedostaje radosti u osobnom životu kada hvalite Boga, što možete učiniti da ponovno vratite “prvu ljubav”?

Narod pada u stari grijeh

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Nehemija 13,22.

Središte proučavanja: Nehemija 13,1-22.

Poglavlje počinje kratkom napomenom o zabrani zabilježenoj u Petoknjžju, o tome da se Amoncima i Moapcima ne dopusti da sudjeluju na okupljanjima Izraelaca prigodom gozbi i svečanih sabora. Prema Nehemijinim riječima, kada je narod čuo taj zakon o nemiješanju s idolo-poklonicima (Ponovljeni zakon 23,3), “odlučiše od Izraela sve tuđince” (Nehemija 13,3). Takav je utjecaj zakon imao na um i srce naroda.

Poglavlje se zatim okreće opisivanju obnove koju je Nehemija proveo kada se vratio iz Babilona. Kralj Artakserkso pozvao ga je da se vrati u Perziju, ali mu je poslije dao dopuštenje da ponovno otputuje u Izrael. Dakle, nakon određenog vremena Nehemija se vratio u Jeruzalem. Možda je čuo glasine o sumornim prilikama u Izraelu koje su zavladaile otkako je otišao i o iskvarenim vođama koji su preuzeli vlast. I doista, nakon što je Nehemija stigao u Jeruzalem, saznao je da je veliki svećenik Elijašib dopustio Amoncu Tobiji da boravi u jednoj od prostorija Hrama. Prva reforma koju je Nehemija proveo bila je izbacivanje Tobije i vraćanje prostoriji prvobitne namjene, da se u nju odlažu darovi u obliku žita i tamjana. Druga reforma odnosila se na levite i pjevače koji nisu primali desetinu i darove koji su im pripadali. Možda je narod obeshrabilo loše upravljanje Hramom, pa zbog toga nisu davali desetinu i darove. Nehemija je obnovio sustav desetine i postavio nadglednike nad određenim dijelovima Hrama tako da iskvareni veliki svećenik nije imao vlast u tom području. Na kraju je Nehemija uspostavio ispravno svetkovanje subote. Naložio je da se gradska vrata subotom zatvore kako bi zaustavio trgovinu i zaprijetio je onima koji su i dalje kupovali i prodavali izvan jeruzalemskih zidova. Njegova revnost prema ispravnom svetkovanju subote služi kao primjer do današnjeg dana.

DRUGI DIO: Komentar

Desetina

Jedan od elemenata koji je Nehemiji bio iznimno važan bio je davanje desetine. On je obnovio tu praksu u Izraelu jer se službe u Hramu nisu mogle pravilno obavljati bez njega. Zašto se Nehemija tako snažno zalagao za vraćanje davanja desetine?

Kada se spomenu desetine i darovi, često se na osnovi teksta u Malahiji 3,10 usredotočujemo na nagradu koju ćemo primiti. U ovom tekstu Bog kaže Izraelcima da Ga “okušaju” u desetini jer ako je budu davali, On će ih blagosloviti. On kaže: “Neću li vam otvoriti ustave nebeske i neću li izliti na vas punom mjerom blagoslov?” (Malahija 3,10) Prema tome, ohrabrujmo druge da daju Bogu da bi primili blagoslov koji Bog obećava.

Međutim, davanje desetine i darova ne treba ovisiti o blagoslovima koje primamo. Davanje desetine naziva se “vraćanjem”, jer sve što imamo već je blagoslov od Boga budući da smo sve od Njega primili. Mi dajemo iz zahvalnosti za ono što On čini: stvorio nas je, krijepi nas, brine se o nama, umro je za nas i ponovno nas stvara. Davanje desetine iz zahvalnosti posebno vidimo u izvještajima o Abrahamu i Jakovu.

U Postanku 14 čitamo o bitci u Kanaanu. Četiri mezopotamska kralja (šinearski, elasarski, elamski i gojimski) borila su se protiv pet kanaanskih kraljeva koji su vladali u gradovima Sodomi, Gomori, Admi, Sebojimu i Beli. Mezopotamski su kraljevi pobijedili u bitci i prigrabili plijen i zarobljenike. Budući da je Lot živio u tom području, bio je zarobljen. Kada je Abraham saznao da je njegov rođak odveden, naoružao je 318 svojih slugu i pošao za mezopotamskom vojskom. Njegova mala skupina ratnika sustigla je Mezopotamce, napala i svladala ih. Bog je podario Abrahamu nevjerovatnu pobjedu. Povratio je sve što je bilo uzeto, uključujući i Lota.

Na povratku je Abraham doživio iznenadni susret s kraljem Šalema, koji je bio “svećenik Boga Svevišnjega”. Melkisedek je blagoslovio Abrahama, a Abraham mu je tada dao “desetinu od svega” (Postanak 14,20). U Hebrejima 7,2.4 posebno se napominje da je Abraham dao desetinu od onoga što je imao. Abraham je vratio deseti dio Bogu, jer mu je Bog podario veliku pobjedu. Bio je ganut velikim i moćnim Bogom koji je išao s njim i borio se za njega. Njegovo srce bilo je ispunjeno zahvalnošću, te je iz zahvalnosti dao desetinu.

Jakov je doživio slično iskustvo kada su ga roditelji poslali ujaku Labanu da se oženi ženom koja slijedi Boga, umjesto Kanaankom, i da ga zaštite od brata Ezava koji ga je odlučio ubiti. Bježeći u Haran, Jakov

je zaspao, a Bog mu je dao san u kojem je vidio ljestve koje vode do neba i anđele koji se njima penju i silaze, a “gore nad njima stajao je Gospod” (Postanak 28,13 — Šarić). Bog mu se obratio, obećao je da će biti s njim i blagoslovio ga. Kada se Jakov probudio, uskliknuo je: “Kako je strašno ovo mjesto! Zaista ovo je kuća Božja, ovo su vrata nebeska.” (Postanak 28,17) Jakov se zatim zavjetovao da će Bog, ako doista bude s njim kao što mu je obećao u snu, biti ne samo njegov Bog, već će Mu davati deseti dio od svega što bude imao (Postanak 28,20-22). Još jednom vidimo osobu koja je zadivljena spoznajom Boga i Njegovim djelima, a zatim iz zahvalnosti obećava da će vjerno davati desetinu.

Prema tome, mi vraćamo desetinu iz srca ispunjenog zahvalnošću: ne prvenstveno zato što ćemo tako primiti blagoslov, već zato što je Bog vjeran i divan, što se svakog dana brine i skrbi o nama. Nehemija je svojim postupcima pokazao da je davanje desetine iznimno važno ne samo zato što time podupiremo Božje djelo, već zato što nam to pomaže da priznamo kako sve potječe od Njega. Mi dajemo jer Bog daje nama. Na ovaj način sudjelujemo u Njegovoj službi čovječanstvu.

Subota

Druga tema kojom se Nehemija bavi u ovom poglavlju jest dan bogoslužja, subota. Izraelci su subotom trgovali s ljudima iz okolnih mjesta umjesto da služe Bogu (Levitski zakonik 23,3). Nehemija se snažno usprotivio načinu na koji su svetkovali subotu.

Nehemija je bio upravitelj zemlje, a budući da je bio čvrst, pobožan čovjek, želio je da i narod slijedi Božje upute. Smatrao je da mora poduzeti stroge mjere kako bi narod uvidio da subota stvarno treba biti sveta. To treba biti dan počivanja u Gospodinu, kada Božji narod provodi vrijeme s obitelji i prijateljima i, što je najvažnije, s Bogom. Obavljajući poslove subotom, Božji narod oduzimao je sebi priliku da ostvari zajedništvo s Bogom i uskraćivao je priliku da pokaže uzajamnu ljubav i brigu.

Bog Stvoritelj smatrao je subotu iznimno važnom, u protivnom je ne bi stvorio kao poseban dan. Da je sve što je bilo potrebno bilo završeno za šest dana, Bog ne bi stvorio sedmi: ali jest, da bi nam podario taj poseban dan kao sjećanje da je On naš Stvoritelj, da smo stvoreni za zajednicu s Njim i da se oslonimo na Njega. Kada se u taj dan odmaramo od svakidašnjih poslova, naša snaga se obnavlja i, što je najvažnije, kada ovaj dan učinimo svetim, poštujemo Božji način proslavljanja života. Subota nije kao svi ostali dani; to je sveti dan. Svet znači “odvojen” za posebnu namjenu i “izdvojen” za aktivnosti koje

uzdižu. Prema tome, ono što činimo treba se razlikovati od onoga što činimo u ostale dane u tjednu. Isus je ostao u grobu u subotu i uskrsnuo u nedjelju. Na taj je način svetkovao subotu čak i u smrti, što pokazuje koliko je subota važna Bogu.

Bog u cijeloj Bibliji pokazuje koliko je subota značajna poučavajući nas da ostavimo poslove i uobičajene aktivnosti i da proslavljamo Gospodara subote. On nas potiče da prepoznamo subotu kao “milinu” i “časnim dan Jahvi posvećen”, i da Ga poštujemo ne postupajući onako kako želimo, ispunjavajući vlastita sebična zadovoljstva i izgovarajući svjetovne riječi. Bog ponovno obećava blagoslov (Izaija 58,13.14). Kao što obećava da će nas blagosloviti kada dajemo desetinu, On obećava blagoslov kada provodimo subotu po Njegovoj volji ne ispunjavajući svoje želje, već slaveći Boga u svemu što činimo. Međutim, ponovimo još jednom, kao što je bilo rečeno u vezi s desetinom, subotu ne trebamo svetkovati da bismo primili blagoslove. Trebamo je držati svetom zato što je to dan koji nam je dan kao dar da bismo se usredotočili na Gospodnju dobrotu.

TREĆI DIO: Primjena

Desetina

1. Koje se načelo krije iza desetine? Zašto Bog traži da Mu se vrati deseti dio?
2. Navedite pouke koje možemo naučiti iz davanja desetine.

Subota

1. Što mislite zašto u Bibliji nije posebno spomenuto što smijemo i što ne smijemo činiti subotom?
2. Pročitajte sljedeće tekstove koji govore o svetkovanju subote: Izlazak 16,22-30; 34,21; 35,3; Izaija 56,2; 58,13; Jeremija 17,21. Na osnovi ovih tekstova zapišite načela prema kojima Bog želi da svetkujemo subotu.
3. Osvrnite se na sljedeće izvještaje u Bibliji o svetkovanju subote: Marko 2,23-28; 3,1-6; Luka 13,10-17; Ivan 5,1-12. Razmišljajte o ovim izvještajima i odgovorite na sljedeća pitanja:
 - a) Što Isus uči o suboti što narod/vođe nisu shvatili?
 - b) Koja načela o držanju subote učimo iz ovih izvještaja?

Suočavanje s lošim odlukama

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Ezra 9,6.

Središte proučavanja: Ezra 9; 10; Nehemija 13,23-31.

Među lošim odlukama koje su Izraelci donijeli bilo je stupanje u brak s nevjernicima koji nisu dijelili njihovu vjeru u istinitog, živoga Boga. Dva odlomka koja ćemo proučavati u ovoj pouci govore o tome kako je Božji narod izmiješao svoje obitelji s onima koji nisu njegovali želju da slijede Boga, već su bili okrenuti idolopoklonstvu. Knjiga Nehemijina završava kratkim izvještajem o Nehemijinom sukobu s pojedinih Židovima koji su stupanjem u brak s nevjernicima ugrozili svoju posvećenost Bogu. Nehemija ističe da je Salomon pao zbog svoje loše odluke da se oženi ženama idolopoklonicama. Božji narod trebao je učiti iz Salomonovog lošeg iskustva. Nehemija je javno osramotio ljude koji su se oženili ženama koje su njegovale idolopoklonstvo podsjećajući ih da će ih njihove odluke približiti Bogu ili odvesti od Njega.

Zanimljivo je da se Ezra nekoliko godina ranije suočio s potpuno istim prilikama. U Ezri 9 i 10 čitamo Ezrinu molitvu priznanja kada shvaća ozbiljnost sklapanja miješanih brakova s nevjernicima. Kao narod nalazili su se na novom početku i mogli su izgraditi veću posvećenost Bogu ili se međusobnim utjecajem udaljiti od Njega. Ezrina i Nehemijina revnost u ovom pitanju navela je narod da pođe na koljena i mnogi od njih pristupili su obnovi odvajajući se od nevjernog bračnog druga.

Dakle, učeći iz ovih izvještaja, trebamo ozbiljno razmisliti o izboru bračnog druga; ali, što je najvažnije, trebamo učiti iz načela koje je ovdje istaknuto: donosite odluke koje će vas približiti Bogu, a ne udaljiti od Njega. O svakoj odluci treba promisliti i utemeljiti je na pitanju gdje ćemo se naći u budućnosti ako nastavimo nešto činiti.

DRUGI DIO: Komentar

Nehemija 13: Nehemijina reakcija i radikalno djelovanje u vezi s miješanim brakovima

Nehemija je uputio narod na primjer kralja Salomona, podsjećajući ih da je čak i Salomon, najmudriji kralj koji je ikada živio, zbog loših odluka pao u idolopoklonstvo kojeg su se držale njegove žene. Nehemija je upitao Izraelce smatraju li da su otporni na utjecaje idolopoklonika koji žive u njihovim domovima. Igranje s vatrom stvara samo vatru. Čak ni svećenici nisu svesrdno slijedili Boga u ovom pitanju. Unuk velikog svećenika oženio se kćerju Sanbalata Horonca, jednog od najokorjelijih neprijatelja Izraela. Svećeniku je bilo strogo naloženo: "Jedino djevicom između svoga naroda neka se ženi; tako neće oskvrnuti svoga potomstva među svojim narodom." (Levitski zakonik 21,14.15) Nehemija ga je (unuka velikog svećenika) zbog toga "otjerao od sebe" (Nehemija 13,28). Radikalno postupanje svjedočilo je o ozbiljnosti s kojom je Nehemija pristupao pitanju braka među vjernicima. Brak treba odražavati Božja načela ljubavi i osnovna je jedinica za izgradnju Crkve i društva.

Ezra 9: Ezrino suočavanje s problemom i njegova molitva

Nekoliko godina ranije, Ezra se također suočio s pitanjem miješanih brakova. Kada je Ezri rečeno da su se pojedine osobe, glavari i svećenici, oženili ženama koje nisu predale svoje srce Bogu, Ezra se uznemirio. Razderao je odjeću, čupao kosu i dugo sjedio žalostan. Nakon svih iskustava koja su Izraelci doživjeli, nije mogao vjerovati da su grijesi zbog kojih su otišli u ropstvo i iz kojih su se upravo izdigli ponovno zavladao u Izraelu. Prije izgnanstva Izrael je zastranio od Boga prihvaćajući bogove svojih susjeda, jer se nije želio razlikovati od okolnih naroda. Miješanje s drugim narodima navelo ih je na zla djela i sinkretističko bogoslužje; a sada su se nalazili u opasnosti da upadnu u iste grijehove. Povrh svega, tek što su izišli iz Babilona. Ezra je bio toliko zabrinut i ožalošćen ovim vijestima da je sjedio i tugovao do večernje žrtve. Tada je legao ničice pred Bogom i izgovorio snažnu molitvu priznajući grijehove naroda ne mogavši čak ni oči podignuti k Bogu zbog onoga što je narod učinio.

Tekst u Ezri 9,9 glasi: "Ali nas u ropstvu našem nije nikada ostavio Bog naš: nego nam dade te nadosmo milost." Hebrejska riječ prevedena kao "milost", *chesed*, znači mnogo više od milosti. Pod njom se podrazumijeva postojana ljubav i vjernost, ili dobrota. Bog im je dao da nadu milost time što im je: 1) dao (*natan* — dati) da odahnu (da ožive),

2) da poprave (*rum* — podići) dom, 3) da ponovno sagrađe (*amad* — stajati) ruševine, i time što je 4) dao (*natan* — dati) Izraelu zid. Svi ovi glagoli pokazuju da Bog nije zaboravio svoj narod. Naprotiv, On im je pružio pomoć kako bi se ostvarile te četiri stvari: nastojao je popraviti, ponovno sagraditi, pružiti odmor i oživiti narod. Riječ “oživjeti” (“odahnuti”) spominje se dvaput. Javlja se i u 8. retku. Riječ koja se prevodi kao “oživi” (“odahne”), *michyah*, znači “životodavan”, ali i “spašavanje života, pomoć, oporavak i sredstva za uzdržavanje (kao što je hrana)”. Drugim riječima, Ezra je naglasio da im je Bog dao “život”. On je spasio njihov život, dao im sve što im je bilo potrebno i oživio ih da bi mogli obaviti posao u Jeruzalemu. Štoviše, oživio ih je da bi ponovno mogli biti “cijeli”.

Međutim, oni su odbacivali sve Božje blagoslove sklapajući brakove s idolopoklonicima. Cjelovitost koju je Bog želio da narod postigne bila je narušena njihovim odlukama. Ezra se zabrinuo da ne mogu potpuno oživjeti kao Božji narod ako se mnogi od njih odluče vezati za bračne drugove koji ne poštuju Boga. Pogotovo u trenutku kada su kao narod bili na početku, kada su bili samo mali ostatak, Ezra je smatrao da je najvažnije da slijede Boga i da se ne upuštaju ponovno u običaje koji će ih odvojiti od Njega. U tom trenutku bilo je posebno važno strogo prihvaćanje Božje riječi, jer djeca iz tih brakova ne bi čak ni znala jezik Biblije.

Ezra 10: Rješenje

Ezrina zebnja i duboko uvjerenje u vezi s ovim pitanjem ukazali su narodu na ozbiljnost njihovih postupaka. Počeli su se okupljati oko Ezre i plakati s njim. Muškarac ili žena koji su duboko posvećeni Bogu mogu imati snažan utjecaj na ljude oko sebe. Pobožni vođa koji ne prešućuje loše postupke nadahnjuje pobožnost u drugima. Vođe su istupili s rješenjem da otpuste žene i djecu. Ovi brakovi nikada nisu bili po Božjoj volji pa se, prema tome, ne spominje razvod.

Kada se danas odlučuje o pitanju razdvajanja od nevjernog bračnog druga, gledamo na načelo koje se krije iza njihovih postupaka prije nego na slovo riječi. Pavao savjetuje vjernim bračnim drugovima da ne ostavljaju svoje nevjerne supružnike koji žele ostati u braku. S druge strane, nitko ne treba prisiljavati nevjernog bračnog druga da protiv svoje volje ostane u braku s vjernim bračnim drugom (1. Korinćanima 7,12-15). Dakle, načelo koje izlazi u prvi plan jest da donosimo pobožne odluke u svim područjima života. Prema Božjim uputama, moramo mudro birati s kim ćemo stupiti u brak: ali moramo i mudro živjeti u braku bilo s

vjernom ili nevjernom osobom. Osim toga, moramo donositi mudre odluke. Moramo predstavljati Boga u načinu na koji vodimo posao, obavljamo svoje dužnosti, podižemo djecu i stupamo u dodir s drugima, uključujući i način na koji rješavamo pitanja sa svojim bračnim drugom ili nekim tko je ljut na nas.

U oba poglavlja javlja se važna riječ *chared*, koja znači “drhtati” ili “bojati se” (Ezra 9,4; 10,3). U prvom primjeru “svi koji su strahovali od riječi Božje sakupili se oko mene (Ezre)”. Drugi primjer izvještava da je odluka o razdvajanju bila provedena na osnovi savjeta onih koji “osjećaju strahopočitanje prema zapovijedi Boga našega”. Prema tome, izrazi “strahovati od riječi Božje” i “zapovijedi Boga našega” povezani su, što znači da je svaki izraz samo objašnjenje onog drugog. Misao o drhtanju od Božje riječi spominje se na još nekoliko mjesta u Bibliji, kao na primjer u Izaiji 66, gdje se spominje dvaput. “Ali na koga svoj pogled svraćam? Na siromaha i čovjeka duha ponizna koji od moje riječi dršće.” (Izaija 66,2) “Poslušajte riječ Jahvinu, vi koji od njegove riječi dršćete.” (Izaija 66,5) Misao o drhtanju pred Bogom i od Njegove Riječi označava ispravan duh poniznosti prigodom pristupanja Bogu i Pismu. Priznajemo da ne znamo sve i zato pristupamo ponizno da bismo učili i spremno slijedili ono što čujemo ili pročitamo. Mi ne kritiziramo Riječ, ona je naš vodič.

Najuzvišenija pouka koju možemo naučiti iz pitanja s kojim su se Ezra i Nehemija morali suočiti jest “drhtanje” od Božje riječi. Narod je drhtao pred Bogom i zato je bio spreman učiniti sve što je mogao da bi ostvario snažnu zajednicu s Njim. Drhtanje pred Bogom vodi k poslušnosti Božjoj riječi i samim tim sreći i radosti u životu. Neka i mi drhtimo od Njegove Riječi i ne dopustimo da se išta ispriječi između nas i poslušnosti Pismu. Biti učenik znači poslušati, a ne samo znati.

TREĆI DIO: Primjena

1. Kao što je Bog djelovao u životu Izraelaca i brinuo se o njima, što je prikazano glagolima radnje u Ezri 9,9, Bog i danas djeluje u našem životu. Razmislite o pojedinostima koje Bog čini sada za vas u vašem životu. Podijelite to s razredom/malom skupinom.

2. Bog je želio oživiti izraelski ostatak i obnoviti ga, ali, kao što su Ezra i Nehemija istaknuli, sklapanje brakova s idolopoklonicima sprečavalo ih je da dožive puninu Božjeg plana za njihov život. Nisu hodili u bliskoj zajednici s Bogom. Bog nas želi obnoviti i oživiti. Razmislite stoji li u vašem životu nešto na putu istinskoj sreći i skladu s Bogom. Što vas zadržava da ne stupite u dublji odnos s Bogom?

3. Oni koji su drhtali od Božje riječi okupili su se oko Ezre i odlučili unijeti promjene u svoju zajedničku posvećenost Bogu.

- a) Kako trebamo “drhtati” pred Božjom riječju?
- b) Što kao crkva možete učiniti da ponovno posvetite svoj život Bogu?
- c) Što osobno možete učiniti da biste predali svoj život Bogu?
- d) Kako vam odgovoran bračni drug može pomoći da unesete promjene?

Vođe u Izraelu

PRVI DIO: Pregled

Ključni tekst: Nehemija 8,8.12.

Središte proučavanja: Ezra 7; 8; Nehemija 1—3; 4,7-23; 5,14-19.

Ezra i Nehemija pokazali su što znači biti vođa koji služi Bogu. Bog ih je postavio na utjecajne položaje (Ezru kao svećenika, a Nehemiju kao upravitelja), ali je na njima ležala odgovornost za obavljanje dužnosti. Obojica su svoj posao shvaćala ozbiljno jer su bili svjesni Božjeg poziva, bili su Mu posvećeni i voljeli su Božji narod. Shvatili su da imaju utjecaj na narod s kojim su živjeli. Svoj položaj koristili su za činjenje dobra. Iznad svega pokazali su ljubav prema Bogu. Ljudi iz njihove okoline znali su da vole Boga i da su Mu u svojem životu potpuno posvećeni. Ta odanost nadahnula je izraelski narod da ostvari blisku zajednicu s Njim.

Ezra i Nehemija pokazali su hrabrost. Nisu se plašili onoga što su drugi izbjegavali, kao što je povratak skupine izgnanika u Jeruzalem, iako su znali da će život tamo biti težak. Također su ohrabrivali i osposobljavali ljude povjeravajući im odgovornosti umjesto da sve učine sami. Kao vođe imali su cilj, imali su plan da se izraelski narod vrati i ojača. Prema tome, činili su sve što je bilo potrebno da se taj san ostvari. Ovi vođe pokazali su i poniznost. Bili su voljni služiti narodu, a nisu očekivali da se njima služi. Nisu očekivali niti su željeli primati novac za svoj rad. Njihov život i vodstvo pokazuju nam kako i vođe u današnje vrijeme trebaju postupati. Što je najvažnije, navike koje su razvili i njegovali i mi možemo primijeniti u svojem radu za Boga.

DRUGI DIO: Komentar

Navike koje razvija vođa ključ su njegovog uspješnog rada. Ako vođa u svojem životu njeguje poštenje, razvidnost, otvorenost i postojanost proučavajući Božju riječ, proširujući vidike čitanjem i rastući u znanju, imat će mnogo veći duhovni utjecaj na ljude i svijet nego netko tko, suprotno tome, provodi vrijeme u “ispraznim” aktivnostima: na primjer ubijajući vrijeme praznim razgovorima, gledanjem televizije po

nekoliko sati dnevno ili igranjem video igrica. Način na koji razmišljamo i na što se usredotočujemo određuje naše ponašanje. Navike koje razvijamo i njegujemo određuju kakav ćemo utjecaj imati na druge i u kojoj nas mjeri Bog može upotrijebiti i raditi preko nas.

Ezra i Nehemija razvili su navike iz kojih možemo učiti. Ako želimo biti vođe koje vrše utjecaj na svijet, bilo bi dobro da učimo od njih, čak i da oblikujemo svoje navike prema njihovima. Ispravna životna načela koja su njegovali vrijedna su da se ugledamo na njih. Promjene trebamo unositi postupno svakoga dana, a ne samo povremeno velike promjene. Koja je bila Ezrina i Nehemijina uobičajena praksa? Što iz izvještaja o njima možemo reći o njihovim svakidašnjim navikama?

Ezra: duhovni vođa

Iako je Ezra pokazao mnoge osobine vođe, možda se najviše ističe po dvjema navikama: 1) pomnom proučavanju Pisma i 2) iskrenoj molitvi i postu. Čini se da je Ezra razvio ove navike još kao mlad i da nikada nije odstupio od njih. Opisan je kao “književnik vješt zakonu Mojsijevu” (Ezra 7,6). Riječ prevedena kao “vješt”, *mahir*, opisuje nekoga tko je iskusan u poslu. On je marljivo učio u istom školskom sustavu kao Daniel i njegova tri prijatelja u Jeruzalemu. Primio je najbolje obrazovanje u zemlji. Izraz *mahir* vrlo je specifičan i najvjerojatnije upućuje na to da je Ezra bio predstavnik židovske vjere na perzijskom dvoru. Bio je veliki poznavatelj Mojsijevog zakona, što ukazuje na nauk hebrejske Tore (Petoknjižje) i Božji nauk uopće, a ne samo Deset zapovijedi, kako obično pomislimo kada čujemo riječ “zakon”.

Međutim, Ezra je bio književnik koji se nije samo obrazovao u skladu s biblijskim poukama, već ga je poznavanje Zakona i promijenilo. Poznavanje pravoga, živoga Boga preobrazilo je njegov život. To znamo zahvaljujući tekstu u Ezri 7,10: “Jer je Ezra nastojao svim srcem proniknuti Zakon Jahvin, vršiti ga i poučavati Izraela u zakonima i običajima.” Vrlo je važna izjava da je “Ezra nastojao” (*kun* — odlučiti, čvrsto prionuti) utvrditi svoje srce. Srce se odnosi na um, misli i osjeća je. Cijelo njegovo biće bilo je čvrsto posvećeno Božjem zakonu. Božji zakon je sinonim za Boga, čiji karakter predstavlja. Dakle, Ezra je čvrsto odlučio proučavati Božju riječ i bio je otvoren za njezin preobražavajući utjecaj. Svesrdno ga je slijedio, a i druge je poučavao. Ezra je shvatio da je njegov životni poziv da proučava i poučava Božju riječ — Božje upute. Ezra je primjenjivao duboko razumijevanje hebrejskog Pisma u svojem vlastitom životu. Sve ono što je čitao, to je primjenjivao. Kao Isusov učenik bio je poslušan onome što mu je Bog otkrio.

Druga navika, molitva i post, također se jasno uočava u izvještajima o Ezrinom vodstvu. Kada se narod okupio na rijeci Ahavi (Ezra 8,15) prije nego što su pošli na put u Jeruzalem, Ezra je čitav skup pozvao da posti. Znao je da im treba zaštita na putovanju jer su ih u svakom trenutku mogli napasti razbojnici. Također je postio i molio se kada se suočio s pitanjem miješanih brakova u narodu (Ezra 9; 10). Prema tome, slijedio je običaj koji je postao njegova navika kad god bi se suočio s teškim prilikama. Prvo se okretao Bogu koji cijeli svemir drži u svojim rukama, a tek onda ljudskim savjetnicima i pravljenju planova.

Nehemija: vođa kao sluga

Jedna od Nehemijinih navika također su bili molitva i post. Kada je čuo da je narod spriječen da nastavi obnovu gradskog zida zbog protivljenja neprijatelja, sjeo je, plakao i danima tugovao posteći i moleći se. Preklinjao je Boga da pokaže milost prema svojem narodu i da djeluje. Bog je uslišao njegove molitve i poslao ga u Jeruzalem kao vođu naroda (Nehemija 1; 2).

U radu koji je obavljao kao upravitelj zapažamo druge Nehemijine navike. Bio je ustrajan. Nije ga odvratilo protivljenje niti obeshrabrenost Izraelaca. Pozornost je stalno usmjeravao na ono što treba učiniti, između ostalog da vapi Bogu za pomoć, a zatim bi ponovno prionuo na posao. Naoružao je Izraelce kako bi se mogli braniti i kako bi zastrašili sve vanjske neprijatelje (Nehemija 4). Mogao je odustati zbog ozbiljnih prijetnji po njegov život, ali njegova postojanost proistekla je iz još jedne navike — da ima povjerenje u Boga. Čak je i povjerenje u Boga navika koju trebamo razvijati. Ako njegujemo naviku da sumnjamo i ne vjerujemo Bogu, možemo otići čak i dalje i okriviti Boga kada se u našem životu pojave novi izazovi i problemi. S druge strane, kada njegujemo povjerenje i vjeru u Božja obećanja, činit ćemo to čak i kada naiđu teški trenuci.

Još jedna navika koju je Nehemija pokazao bila je velikodušnost. U Nehemiji 5,14.19 vidimo da se Nehemija brinuo o svojim slugama i drugim ljudima koji nisu imali mnogo sredstava ni mjesto na kojem bi svakoga dana imali obrok. Kao upravitelj u Izraelu nije čuvao plaću koju je primao, već je svoju zaradu davao narodu. Bila je to njegova višegodišnja navika.

Bio je ozlojeđen kada je saznao da su izraelski vođe i bogataši uzimali od svojih dužnika (Nehemija 5,1-13). Prirodno sklon velikodušnosti, svaka nepravda koja nije bila u skladu s tim pokretala je brzu reakciju u njegovom suosjećajnom srcu.

Na kraju, nije samo Ezra proučavao Božju riječ. Upravitelj je u tom pogledu bio primjer i drugima (Nehemija 8,9). Da bi Nehemija održao ljubav prema Bogu i viziju koju je imao za narod, morao je provoditi vrijeme proučavajući Pismo (Nehemija 8). Posvećenje Bogu mora se njegovati i izgrađivati. Sklonost traženju Boga bez kolebanja razvija se samo ako svakoga dana provodimo vrijeme s Bogom. To je neposredni rezultat molitve i čitanja Biblije. Boga trebamo neposredno slušati preko Njegove Riječi. Nehemija se pobrinuo da narod čuje Pismo na svojem jeziku i da mu ono bude objašnjeno. Zajedno s Ezrom i levitima zauzeo se za poučavanje naroda. Dobar vođa prepoznat će darove svojeg naroda. On će ga zatim pokrenuti da radi u skladu sa svojim mogućnostima. Nehemija je imao dar da motivira druge. Koristio se ovim darom kad je nadahnuo svoj narod da se ujedini i naporno radi usprkos izazovima. Iznad svega, nadahnuo ih je da hode s Bogom.

TREĆI DIO: Primjena

Proučavanje Pisma

1. Kakve su vaše navike u vezi s proučavanjem i čitanjem Pisma? U želji da učite jedni od drugih, podijelite u svojem razredu svoja iskustva.
2. Razmislite o tome kako vaša crkva može ohrabriti vjernike da proučavaju Bibliju.

Molitva i post

1. Odvojite dan za post i molitvu u vezi s pitanjem za koje se vaša crkva treba moliti. Zatim se okupite i molite se za to pitanje. Ispričajte nekome svoje iskustvo molitve.

Velikodušnost

1. Kako vaša crkva može biti velikodušna prema nekome u vašoj društvenoj zajednici?
2. Kako možete razviti nesebično davanje u svojem životu?

Postojanost

1. Ispričajte u razredu one situacije u kojima ste bili u napasti da odustanete od rada za Boga ili ljude. Kako možete ohrabriti druge da svoj život posvete Bogu?
2. Na koja se obećanja iz Biblije možete pozvati da biste ostali čvrsti i da biste imali povjerenje u Boga bez obzira na okolnosti?

Ezra i Nehemija bili su izuzetni vođe, usmjereni na Boga, usredotočeni na Riječ, vođeni Duhom, i žarko su željeli da Božji narod napreduje i da se Njegovo ime uzdigne i objavi širom svijeta. Njihov život pokazuje što Bog može učiniti preko posvećenih, vjernih vođa koji služe.

Čim pokušamo činiti ono što je dobro, nailazimo na prepreke i suočavamo se s protivljenjem. Čak nam se i prijatelji mogu otvoreno ili tajno protiviti, i čak postati naši neprijatelji.

Prepreke i otpor prema dobrom pokazuju da je Sotona živ i da je grijeh stvaran. Nemoguće je boriti se protiv Sotone u ljudskoj snazi jer je zlo jače od nas. Samo Bog može donijeti pobjedu, promijeniti određeno mišljenje i pružiti nam silu da živimo uravnoteženim životom.

Životna obeshrabrenja prilike su za promjenu. Razočaranja nam mogu pomoći da se usredotočimo na bit i ubrzamo svoj duhovni rast, dok uz Božju pomoć postizemo pobjedu nad svakom krizom.

www.adventisti.hr
www.znaci-vremena.com

